

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^e JAARGANG

WOENSDAG 7 MAART 1934

No. 949

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; Mr. K. P. van der Mandele, Penningmeester; Mr. P. Hofstede de Groot; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; L. H. Mansholt; Mr. R. Mees; E. D. van Walree; Ch. J. I. M. Welter; C. J. P. Zaalberg.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welden; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

INHOUD.

	Blz.
HET ONTWERP DER BESLOTEN-VENNOOTSCHAPPENWET 1934 door Prof. Dr. J. van Loon	210
Crisisinkomstenbelastingen en de Indische gepensioneerden door C. J. J. Janssen	211
De havens van Bremen en Hamburg in 1933 door C. Vermey	212
De buitenlandsche handelspolitiek van Nederland en de belangen van Nederlandsch-Indië door Dr. V. Kresin	213
Crisis-inkomstenbelasting of crisisinkomsten-belasting? door H. K. Nieuwenhuis	215
Hernieuwd aanbod van Duitse tarwe door A. P. Schilthuis	215
De Indische middelen over November 1933	216
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Italië door A. Giordano	217
AANTEKENINGEN:	
De haven van Rotterdam in 1933	217
De handel in bloembollen	218
De aanstaande uitzaaï van suikerbieten in Europa ..	219
Koffie-statistiek over Februari 1934	219
Publicatie van het Nederlandsch Economisch Instituut ..	219
INGEZONDEN STUKKEN:	
Landbouw en industrie door H. D. Louwes met Naschrift door C. J. P. Zaalberg	220
ONTVANGEN BOEKEN	221
MAANDCIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	220
Overzicht van de Indische middelen	222
STATISTIEKEN	222—226
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

6 MAART 1934.

Veel nieuws valt er deze week van de geldmarkt niet te melden; het blijft tamelijk moeilijk wissels te plaatsen. Men schijnt echter deze krapheid van het geld van voorbijgaanden aard te achten; de rijzing van de rente voor langere beleggingen heeft geen gelijken tred gehouden met de kortere. Prima Hollandse driemaandsch wissels noteeren 1 pCt.; schatkistpapier per 1 December b.v. 1⁹/₁₆ pCt. Call 1¹/₂ à 1¹/₂ pCt. Prolongatie 1 pCt.

* * *

Op de wisselmarkt bleef het deze week kalm. Er vielen geen groote fluctuaties waar te nemen; de omzeten waren van niet veel beteekenis. De Dollarkoers bewoog zich tusschen de 1.48¹/₂ en 1.49, slot 1.48³/₄; de Pondenkoers schommelde tusschen 7.54 en 7.58, slot 7.54. De \$/£ notering werd weder op ongeveer 5.07¹/₂ gehouden. Fransche Francs blijven nog steeds vast en bewegen zich rond de 9.78¹/₂. De Pondennotering tegen Francs blijft ongeveer 77.10. Marken konden zich iets verbeteren 58.92¹/₂; toch blijft een flauwere stemming voor dit devies overheerschend. Registermarken zijn weer meer aangeboden.

De loop van de meeste overige koersen geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. De Lire blijft aangeboden ondanks te verzekering van de zijde van de Banca d'Italia, dat men er niet aan denkt zich van het goud los te maken.

Ponden op één- en drie-maanden noteerden nog steeds een agio van 1¹/₂ resp. 3¹/₂ c. Er blijft van uit het buitenland aanbod van Guldens op drie maanden wel hoofdzakelijk tegen Ponden. Een- en drie-maands Dollars doen ³/₁₆ en ⁷/₁₆ p. agio. Aangeboden waren ook Lires op drie maanden, die ca. 30 c. onder constant noteerden.

In goud ging maar weinig om; de Dollarkoers geeft geen aanleiding tot speciale transacties. Baren noteerden ca. f 1660, Sovereigns 12.36, Eagles 2.51 en gouden tientjes 10.17¹/₂.

HET ONTWERP DER BESLOTEN- VENNOOTSCHAPPENWET 1934.

Hetgeen tot nu toe over dit ontwerp in de bladen is gepubliceerd, wekt niet den indruk, dat het met enthousiasme of zelfs maar met stille gelatenheid is ontvangen. Integendeel! Van alle zijden heeft men zich opgemaakt om zijn bezwaren uiteen te zetten en men moet erkennen, dat deze bezwaren zeer vele zijn en, wat gewichtiger is, goed gefundeerd.

Bezien wij deze bezwaren wat nauwkeuriger, dan blijken ze van zeer verschillende soort te zijn. Naast bezwaren van staatsrechtelijken aard zijn er eveneens groote bezwaren met betrekking tot de algemeene beginselen van belastingheffing, terwijl ook de bezwaren van civielrechtelijken en van economischen aard niet zonder beteekenis zijn.

* * *

Van staatsrechtelijk standpunt mag het betwijfeld worden, of dit ontwerp nog wel in overeenstemming is met de artikelen 175 en 176 onzer Grondwet.

In de eerste plaats een enkel woord in verband met art. 176 der Grondwet, volgens welk artikel geen privilegiën in het stuk van belastingen kunnen worden verleend. Weliswaar is volgens Buys de strekking van het artikel alleen, vrijdom of remissie van belasting uit gunstbetoon te weren, niet als overwegingen van billijkheid en algemeen belang daartoe nopen. Maar de splitsing in open vennootschappen en vennootschappen, die als besloten kunnen worden aangewezen, trekt een volkomen willekeurige scheidingslijn tusschen lichamen, die zich als groepen noch economisch noch juridisch van elkaar onderscheiden, zoodat noch deze splitsing, noch de aanwijzing door den inspecteur iets met billijkheid of algemeen belang te maken hebben.

Het heeft er daardoor veel van, alsof aan de z.g. open vennootschappen, of althans aan hare aandeelhouders, als gunstbetoon het privilege van vrijdom van inkomstenbelasting enz. wordt toegekend.

Deze indruk wordt nog geaccentueerd door de omstandigheid, dat de naamlooze vennootschap, die eenmaal als besloten is aangewezen, zich nimmer meer van deze aanwijzing kan bevrijden, ook al zou ze later in ieder opzicht weer als open moeten worden beschouwd. Zelfs de inspecteurs hebben niet het recht, de eenmaal gedane aanwijzing weer ongedaan te maken.

En wat art. 175 der Grondwet betreft, kan men toch moeilijk volhouden, dat de belasting, bedoeld in deze Besloten-Vennootschappenwet uit kracht eener wet wordt geheven, daar het al of niet heffen der belasting geheel afhankelijk is van een willekeurige aanwijzing door de inspecteurs der belastingen. En nu ontleent de inspecteur, die aanwijst, dit recht wel aan de wet, maar of een zoo vergaande delegatie van macht geoorloofd is, lijkt mij zeer twijfelachtig.

In ieder geval is er ten aanzien der artt. 175 en 176 der Grondwet voldoende twijfel, om aanleiding te geven tot een minutieus onderzoek van staatsrechtelijk standpunt.

* * *

Ook de algemeene beginselen van belastingheffing komen in dit ontwerp bedenkelijk in het gedrang.

Doordat de inspecteur volgens art. 7 bij zijn aanwijzing het tijdstip van uitgang drie jaren terug kan laten werken, ontstaat er voor de nog niet aangewezen vennootschappen groote onzekerheid met betrekking tot hun verplichtingen tegenover den fiscus, zoodat zij ten zeerste belemmerd worden in het nemen van zakelijke beslissingen.

Prof. Van Gijn zegt hiervan in zijn prae-advies voor de Vereeniging voor Belastingwetenschap over „De Algemeene Beginselen voor de Heffing van Belastingen”: „De belastingschuldige moet ook bij de regeling van zijn verteringen zeker zijn, welke eischen de belastingplicht hem stelt. Zoo weinig mogelijk worde aan de uitvoerende macht de bevoegdheid ge-

geven regelen te stellen en uitzonderingen toe te laten. Erkend moet intusschen worden, dat niet altijd hieraan geheel te ontkomen is, omdat de vindingrijkheid inzake het „ontgaan” van belastingen (wel te onderscheiden van ontduiking) somtijds eischt, dat althans aan den rechter eenige vrijheid worde gegeven om zich minder aan de woorden dan aan de bedoeling der belastingwet te houden (Richtige heffing!)”.

Van eenige zekerheid voor den belastingplichtige is in dit ontwerp geen sprake. Hij is geheel afhankelijk van een willekeurige aanwijzing met terugwerkende kracht van den inspecteur. En van vrijheid voor den rechter om zich aan de bedoeling der wet te houden in plaats van aan de bewoordingen, nog daargelaten of een dergelijke vrijheid voor den rechter gewenscht is, wordt zelfs in dit ontwerp niet gerept.

Integendeel, de rechter is volkomen gebonden aan de formeele voorschriften van art. 4. En ook de inspecteur is absoluut niet aan de bedoeling der wet gebonden, tenzij men als bedoeling der wet veronderstelt, overal te halen, waar nog iets te halen is. Want dat is eigenlijk de bevoegdheid, die aan de inspecteurs wordt toegekend. Is er een naamlooze vennootschap, die onder de formeele voorschriften van art. 4 valt en behoorlijke reserves heeft, of nóg behoorlijke verdient, dan zou de inspecteur, die een dergelijke naamlooze vennootschap niet zou aanwijzen, zijn plicht niet doen.

* * *

Ook ten aanzien van de beginselen der rechtvaardigheid moet dit ontwerp worden afgekeurd. Ten eerste is het een onrechtvaardigheid, dat de naamlooze vennootschappen, wier aandelen aan de Amsterdamsche Beurs in voldoende mate worden verhandeld, als open worden beschouwd en op dien grond hare aandeelhouders aan de werking dezer wet worden onttrokken, maar nog groter onrechtvaardigheid ontstaat, doordat de machthebbers in een besloten vennootschap over één kam worden geschoren met de beleggers in zoodanige naamlooze vennootschap. Ik heb dit t.a.p.¹⁾ reeds uitvoerig uiteengezet, zoodat ik mij kan beperken tot de opmerking, dat bijna geen enkele naamlooze vennootschap voor 100 pCt. als besloten kan worden beschouwd. Meestal is er een kleine groep aandeelhouders, die de lakens uitdeelt naast een groote groep meelopers, die niets anders zijn dan beleggers en die zonder eenigen invloed zijn op de dividend-politiek der naamlooze vennootschap. Dit verschijnsel is ook het meest normale in de z.g. familie-vennootschappen. En als dit bij familie-vennootschappen wellicht bij de oprichting niet zoo was, dan ontstaat deze toestand meestal vanzelf door vererving.

Het gevolg is, dat de machthebbers in een N.V. door deze wet in staat worden gesteld, de overige aandeelhouders ten zeerste te benadeelen door zich zoodanig te gedragen, dat de N.V. als besloten wordt aangewezen. Is de aanwijzing eenmaal geschied, dan kunnen de machthebbers in een N.V., die behoorlijk verdient, het bestaan der overige aandeelhouders eenvoudig onmogelijk maken door geen of zeer geringe dividenden uit te keeren. Voor de aandeelhouders, die dan wellicht meer aan belasting moeten betalen, dan het dividend opbrengt, zal dan vanzelf de noodzaak ontstaan zich van hun aandelen tot iederen prijs te ontdoen. En daarom is het de machthebbers juist te doen geweest. Maar het zonderlingste van het geval is, dat volgens art. 8 wel het bestuur der N.V. tegen de aanwijzing in beroep kan komen, maar niet de aandeelhouders, die door de aanwijzing benadeeld zijn.

Men ziet, hoe gevaarlijk het wordt, aandeelhouder in een besloten N.V. te zijn, zonder tot de machthebbers te behooren.

Wat blijft er op deze wijze over van het beginsel

¹⁾ Zie mijn: Lezing voor het Dep. Deventer der Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel, van 22 Febr. 1934.

der rechtvaardigheid, dat toch aan iedere belastingheffing ten grondslag dient te worden gelegd?

* * *

Ook van civielrechtelijk standpunt kan deze regeling aanleiding geven tot allerlei verwickelingen.

Denke men zich b.v. het geval, dat in een naamloze vennootschap, die niet als besloten kan worden aangewezen, door samenwerking van een groep aandeelhouders een zoodanige toestand ontstaat, dat de vennootschap gaat behoren tot de rubriek, die voor aanwijzing als besloten vennootschap in aanmerking komt. Als nu inderdaad aanwijzing volgt, waardoor dus ook de aandeelhouders, die niet tot de machthebbers behoren, worden getroffen, zoodat zij de kans loopen meer aan inkomstenbelasting, gemeentefondsbelasting en verdedigingsbelasting te moeten betalen dan het totaalbedrag van hun dividend, zou het van civielrechtelijk standpunt zeker de moeite waard zijn, eens te overwegen, of op grond van de handelingen der machthebbers, een actie tot schadevergoeding mogelijk zou zijn. En zou het niet alleszins op den weg der getroffen aandeelhouders liggen, om te trachten langs civielrechtelijken weg het bedrag, dat zij meer aan belasting betalen dan zij zouden hebben moeten betalen op het werkelijk aan hen uitgekeerde dividend, van de naamloze vennootschap terug te vorderen?

* * *

En ook de opvattingen omtrent de economische gevolgen van dit wetsontwerp zijn over het algemeen zeer ongunstig.

Als in de tijden van slechte conjunctuur, waaronder wij thans leven, iets gebleken is, dan is het wel de heilzame werking van sterke reserves tot het opvangen van de gevolgen eener crisis. Dat het meeren deel der Nederlandsche naamloze vennootschappen in tijd van voorspoed er voor gezorgd heeft de reserves op te voeren, is de voornaamste oorzaak, dat zelfs thans nog een groot deel onzer bedrijven intact is gebleven. Aan het opvoeren der reserves is het bestaande systeem onzer dividend- en tantiëmebelasting bevorderlijk geweest, al neemt dit niet weg, dat ook zonder dit systeem en met een systeem van winstbelasting, een vooruitziend bestuur eener naamloze vennootschap zal trachten zijn reserves op te voeren. Maar het stelsel der dividend- en tantiëmebelasting maakte dit den bestuurders tegenover de aandeelhouders gemakkelijk, terwijl het stelsel eener winstbelasting dit streven der bestuurders zeer zal verzwaren, zoo niet onmogelijk maken. Want de aandeelhouders zullen ernaar streven, uit de vennootschap te halen wat zij kunnen. Er is immers toch belasting van betaald. En als zij het geld in de vennootschap laten als reserve, dan gaat het in slechte tijden wellicht weer verloren.

De fout van het zuiver fiscale standpunt der Memorie van Toelichting is, dat de reserves in besloten naamloze vennootschappen beschouwd worden als opgepotte winst. Maar de meest bedrijven zouden den Minister onder de huidige omstandigheden zonder veel moeite aan de feiten kunnen toonen, dat de reserves een geheel andere beteekenis hebben.

Een ander economisch verschijnsel tengevolge dezer wet zal zich vertoonen in het streven van vele naamloze vennootschappen om toegelaten te worden tot de notering der Amsterdamsche Beurs. Ook dit verschijnsel kan men moeilijk gezond noemen. Voor bepaalde vennootschappen kan de Beurs zeker in een behoefte voorzien. Maar dat de fiscale wetgeving vele vennootschappen, die er in normale omstandigheden niet aan gedacht zouden hebben, naar de Beurs zal drijven, acht ik funest voor het bedrijfsleven. Op die wijze wordt de vermenging van Beurs en bedrijfsleven noodeloos aangewakkerd, hetgeen zeker niet de weg is om het bedrijfsleven gezond te houden.

Dit streven om tot de notering der Amsterdamsche Beurs te worden toegelaten, is overigens verklarbaar, omdat het als eenig middel overblijft om

aan de aanwijzing als besloten naamloze vennootschap te ontkomen.

Het bewijst echter, dat de splitsing door den Minister in het ontwerp gemaakt, de naamloze vennootschappen, wier aandelen aan de Amsterdamsche Beurs zijn genoteerd, in een bevoorrechte positie plaatst. En gaat men in de Memorie van Toelichting de gronden na, die den Minister tot deze splitsing hebben gebracht, dan blijken deze gronden al bijzonder zwak. Alle gronden, die de Minister aanvoert in § 3 der Memorie van Toelichting ter rechtvaardiging van zijn voorstel de onder bepaalde omstandigheden aan de Amsterdamsche Beurs genoteerde N.V.'s van deze belasting vrij te stellen, gelden evenzeer voor de overige naamloze vennootschappen. Vooral de kapitaalvoorziening is voor de niet-genoteerde N.V.'s dubbel moeilijk, zoodat het voor deze een bestaansquaestie is te zorgen, dat zij door reserveering in haar eigen kapitaalsbehoefte kunnen voorzien.

Tenslotte mag nog wel eens gewezen worden op den remmenden invloed op den ondernemingsgeest door de voortdurende dreiging der aanwijzing als besloten naamloze vennootschap. Vele naamloze vennootschappen moeten in den tegenwoordigen tijd hun bedrijven wijzigen en zoeken naar nieuwe mogelijkheden. Slechts de vennootschappen met sterke reserves kunnen zich de kosten van dergelijke onderzoekingen veroorloven. Maar deze zullen daarin belangrijk geremd worden, als zij de kans loopen plotseling voor belangrijke bedragen de schuldenaar te worden van den fiscus.

Met het vorenstaande zijn de bezwaren tegen dit wetsontwerp zeker niet uitgeput. Ik meende mij echter te moeten beperken tot enkele der meest belangrijke. Deze zijn echter van dien aard, dat aanneming van dit wetsontwerp ten sterkste moet worden ont-raden.

J. VAN LOON.

CRISISINKOMSTENBELASTINGEN EN DE INDISCHE GEPENSIONNEERDEN.

Bij aandachtige lezing van de beschouwingen over de „crisisinkomstenbelasting” van hem ¹⁾, die wel als de geestelijke vader van deze heffing kan worden aangeduid, blijkt o.i. wel, dat, zij het al dan niet in de wet of in de considerans, duidelijk mag worden aangegeven van welk beginsel de wet uitgaat, 1o. omdat het een belangrijk verschil maakt of hij belast moet worden, die *in* dezen crisistijd in draagkracht vooruitging, dan wel alleen hij, die *door* de crisis in die omstandigheid verkeert, en 2o. opdat het Gerechtshof te Arnhem, als de fiscus het aftrek-sommetjé heeft gemaakt, dat thans in de wet alleen is aangegeven, c.q. kunne beoordeelen of de naar de uitkomst daarvan opgelegde aanslag ook „naar het beginsel der wet” al dan niet als juist moet worden aangemerkt.

Het ligt niet in mijne bedoeling hierop terug te komen of over het beginsel en zijne juistheid dan wel over de uitvoering daarvan in nadere beschouwing te treden, ofschoon daarover nog wel het een en ander zou te zeggen zijn.

Ik wil alleen de aandacht vestigen op een punt, dat bij de samenstelling van het ontwerp geheel over het hoofd schijnt gezien. Daarbij schijnt namelijk niet gedacht aan de groote categorie van ten laste der Indische begrooting gepensioneerde ambtenaren. In tweeërlei opzicht dreigt voor hen onbillijkheid.

* * *

Zooals bekend is, worden deze gepensioneerden voor hun pensioen thans, anders dan vroeger, in Indië in de inkomstenbelasting aangeslagen en worden zij deswege hier te lande vrijgesteld.

Bij de verandering van belastingheffer werd reeds de groote onbillijkheid begaan, dat de kinderaftrek verviel en dat persoonlijke verplichtingen aan derden

¹⁾ Zie het artikel van Prof. Dr. N. J. Polak in Economisch-Statistische Berichten van 21 Febr. jl.

niet langer kunnen worden afgetrokken, ofschoon de genietters daarvoor hier of ginds of elders getroffen worden, hetgeen tengevolge kan hebben, dat iemand thans voor veel meer dan zijn zuiver inkomen wordt belast en voor dat deel dus dubbele heffing plaats vindt.

Maar aan deze onbillijkheid is de laatst afgetreden Minister van Koloniën debet, die iedere aftrek afwees met het oog op het „zakelijk karakter” der Indische heffing, zij het ook, dat de vorige Minister van Financiën erkende, dat voor het gros der pensioentrekkers het pensioen het eenige inkomen is.

Hier te lande erkent men althans, dat, nu Indië tot de heffing over het pensioen de gerechtigde is, Nederland het, *ter voorkoming van dubbele heffing*, van inkomstenbelasting moet vrijstellen.

Bij de „crisisinkomstenbelasting” dreigt dit beginsel *geheel te worden vergeten* en dit niettegenstaande zoo juist voor het jaar 1934 ook een crisisbelasting voor deze categorie van belastingplichtigen in Indië is ingevoerd, bedragende niet minder dan 50 procenten op de van het volle pensioen geheven inkomstenbelasting.

Maar deze onbillijkheid alleen is nog niet genoeg: de Indische gepensioneerden deelen in de onbillijkheid, die het wetsontwerp ook in vele andere gevallen dreigt in te voeren, doordat *practisch*, volgens het ontwerp, in 1934 een navordering zal plaats hebben over het werkelijk in 1933 genotene, al is het ook, zooals bij pensioen geregeld het geval is, reeds lang verteerd.

Immers volgens de artt. 4 en 5 van het ontwerp wordt het inkomen over het belastingjaar gesteld op het zuiver inkomen *naar* hetwelk de aanslag in de inkomstenbelasting is geregeld of geregeld zou moeten worden, indien de belastingplichtige hier te lande aangeslagen zou moeten worden. Nu wordt in het algemeen die aanslag geheven over de opbrengst van de bron in het afgelopen kalenderjaar.

Let wel, hier blijft de vraag, wat moet de pensioentrekker in Nederland *betalen*, buiten beschouwing, alleen het zuiver inkomen, afgezien van de heffing daarover, komt in aanmerking.

Bij de vraag of en, zoo ja, over hoeveel de hier te lande wonende Indische pensioentrekker door de crisisinkomstenbelasting zal worden getroffen, komt dus zijn *volle*, in het kalenderjaar 1933 *genoten* pensioen in beschouwing. Maar de belasting moet hij uit den aard der zaak betalen uit zijn in het belastingjaar 1934/35 *genietend* pensioen, dat, zooals een ieder weet, *een korting van ongeveer 17 pCt. heeft ondergaan!*

Ik spreek nu niet van het verschijnsel, dat de bijzondere heffing alleen hem zal treffen, die reeds in het belastingjaar 1931/32 gepensionneerd was, maar dat vrij zal vallen hij, die eerst daarna Indië met pensioen verliet, ook voor de volgende jaren!

Maar een *dubbele* crisisheffing en in het eerste jaar dan nog wel over het *volle* pensioen, niettegenstaande daarop 17 pCt. werd gekort, is zoo ongehoord, dat het voldoende zal zijn er op te wijzen om tegen deze onbillijkheid voorzieningen te doen treffen.

Ik moge hierbij nog opmerken, dat de Indische wetgever het zelfs billijk achtte, in verband met de pensioenskorting, om voor de inkomstenbelasting af te wijken van de ook daar te lande voor pensioenen bestaande regeling, dat de belasting wordt geheven over hetgeen de bron in het afgelopen jaar heeft opgebracht; voor de jaren, waarin wordt gekort, zal door die wijziging de belasting worden geheven over het genoten pensioen in het belastingjaar.

C. J. J. JANSSEN.

DE HAVENS VAN BREMEN EN HAMBURG IN 1933.

Waar als regel aan het eind van ieder jaar in dagbladders en vakbladen een overzicht wordt gewijd aan de ontwikkeling onzer nationale havens, lijkt het niet ondienstig, vooral in deze tijden van crisis, na te gaan, welken invloed zij heeft uitgeoefend op de Deutsche Noordzeehavens en op de Deutsche scheepvaart in het algemeen.

Indien men bedenkt, dat de wereldhandel in vergelijking met het jaar 1928 = 100, gedurende de drie eerste kwartalen van het afgelopen jaar, in waarde uitgedrukt, tot 34 à 35 pCt. is gedaald, een vermindering van 1 à 7 pCt. vergeleken met het jaar tevoren, toen het percentage zich bewoog tusschen 35 en 42 pCt., dan is het duidelijk, dat de havenbeweging allerwegen mede den terugslag moet weerspiegelen. Nog steeds gaan de verschillende landen voort met het optrekken van tolmuren, het contingentereen van den invoer, het creëren dan wel in stand houden van inheemsche industrie en cultuur, die zonder staatssteun geen levensvatbaarheid noch reden van bestaan hebben. Van vrije uitwisseling van goederen, een onbelemmerd ruilverkeer is geen sprake. Laat men al uitheemsche producten in het eigen land toe, dan geschiedt zulks uitsluitend op basis van een quid pro quo. Neemt gij van mij kolen af, dan ben ik bereid de invoerquote van bepaalde export-artikelen uwerzijds op x pCt. te stellen. Hoe langer hoe meer drijven wij, sterker, worden wij gestuwd in de richting van hetgeen in normale tijden beschouwd zou worden als „kwanselen” in den meest ongunstigen zin van het woord. Men misbruikt de valuta-problemen om zich een extra voordeel te verschaffen. Niet naleving van aangegane verplichtingen is allerminst oorzaak tot schaamte; men hanteert dit wapen eenvoudig om voor zich een extra-profijt te bedingen. Chacun pour soi même is *de leuze!* Is het wonder, dat wij economisch — wij laten de moreele zijde van het probleem maar buiten beschouwing — steeds dieper in het moeras verzinken?

Enkele aan het jaarverslag over 1933 der Kamer van Koophandel te Bremen ontleende bijzonderheden geven een indruk van de moeilijkheden, waaraan de haven van Bremen en Duitschland zelf het hoofd moeten bieden. Bremen, de belangrijkste der Noordzeehavens, wat den invoer van katoen aangaat, dus tot op zekere hoogte in dit opzicht een barometer voor den economischen toestand in Duitschland, zag zijn katoen-invoer gedurende het tijdvak 1 Augustus—einde November 1933 niet onbelangrijk terugloopen:

	Voorraad in balen p. eind			
	Aanvoeren in balen		Nov. naar land v. herkomst	
	1933	1932	1933	1932
Noord-Amerika	605.055	722.099	540.741	468.611
Oost-Indië . . .	27.044	7.437	6.859	1.337
andere landen	10.790	18.030	16.430	14.886
Totaal . .	642.889	747.566	564.030	484.834

Weinig opwekkend als het beeld is, kan het toch nauwelijks verwondering wekken, indien men zich rekenschap geeft van het prijsverloop in Noord-Amerika. Fluctueerde de locoprijs in de beide eerste maanden van het afgelopen jaar tusschen 6.4 d.c. max. en 5.9 d.c. min., midden Juli jl. was de prijs gestegen tot 8.13 goldcents om in September wederom te dalen tot ca. 6½ goldcents. Tot dusver zijn de experimenten der Amerikaansche regeering om den prijs van dit belangrijk stapelartikel „op te zetten” niet gelukt. Men heeft slechts bereikt, dat de bonafide handel, opgeschrikt door de prijsschommelingen en beangst voor verdere experimenten, slechts mondjesmaat koopt.

Een zelfde verloop toonen andere stapelartikelen, als: wol, jute, tabak, tarwe, etc. De kortstondige hausse volgend op de ontwaarding van het Amerikaansch betaalmiddel, heeft reeds in het afgelopen najaar plaats gemaakt voor apathie. Men ziet het verder verloop liever aan: vertrouwen, onmisbare factor voor een waarlijk gezonde opleving, ontbreekt.

Wat den Duitschen export aangaat, is het beeld al niet anders. Naar Zuid-Amerika loopt de uitvoer steeds meer terug, hetzelfde geldt voor West-Indië, West-Afrika en China. Dat Deutschland's handelsbalans van actief passief is geworden, is een onvermijdelijk gevolg van de bovengeschetste omstandigheden.

Toonde het zeeverkeer in de haven van Bremen in 1932 vergeleken met het jaar tevoren een achteruitgang van 11.8 pCt., in het afgelopen jaar vond een kwantitatieve stijging van 5.4 pCt. plaats. De invoer bedroeg in het tijdvak Januari—October 2.069.000 tons (v.j. 2.130.000 tons), de uitvoer 1.607.000 tons (v.j. 1.357.000 tons). In procenten uitgedrukt verminderde de invoer — kwantitatief — met 2.9, de uitvoer vermeerderde met 18.4 pCt. Kwantiteiten zeggen echter in dezen tijd op zichzelf, bezien uit het oogpunt der betalingsbalans, weinig. Bijzonderheden omtrent de waarde van in- en uitvoer vormen een zuiverder maatstaf. Voor de haven speelt echter de hoeveelheid verwerkte goederen uit den aard der zaak wel degelijk een rol.

Typeerend is in dit verband de navolgende zinsnede in het jaarverslag der Kamer van Koophandel in Bremen: „Es muss hierzu jedoch bemerkt werden, dass in Rotterdam und Antwerpen die Gesamtzunahme des Verkehrs grösser war, obwohl diese Häfen im Jahre 1932 nicht so zurück geworfen waren wie die deutschen Häfen. Wenn man bedenkt, dass es ueberwiegend deutsche Güter sind, die den gewaltigen Verkehr dieser ausländischen Häfen bewirken, so bedarf es keiner weiteren Ausführungen, dass, bei aller Anerkennung der Bedeutung des Rheines, auf diesem Gebiete noch weit mehr seitens der deutschen Verlager zugunsten der deutschen Häfen geschehen muss.“ Men houde het zich voor gezegd! De „Ausnahme-Tarife“ der Deutsche Spoorwegen ten gunste van Hamburg en Bremen, de intrekking der voormalige „nivelleerend“ werkende Binnenwater-Umschlagtarife, waardoor de natuurlijke weg via den Rijn voor daartoe in aanmerking komende exportcentra kon worden benut, zijn nog niet voldoende. Es muss seitens der deutschen Verlager mehr zugunsten der deutschen Häfen geschehen!

In zijn voorwoord wijst het Bestuur der Kamer van Koophandel in Hamburg er o.a. op, dat de economische toestand van Hamburg — bijna 30 pCt. van alle valide werkrachten zijn werkloos — door den achteruitgang van den Duitschen uitvoer zéér ten ongunste wordt beïnvloed. Elders heet het: „Nachdem Rotterdam und Antwerpen durch die deutschen Devisenschwierigkeiten und vielfach auch durch die verstärkten Subventionen ihrer Regierungen (?) als Umschlagplätze von neuem erhebliche Vorteile vor ihren deutschen Konkurrenten Hamburg und Bremen gewonnen haben, wird es eine Aufgabe der Reichsbahn sein, nach Möglichkeit den deutschen Nordseehäfen in der Gestaltung ihrer Tarife noch wesentlich energischer zur Seite zu stehen.“

Overigens bevat dit verslag enkele interessante gegevens omtrent de waarde van den Duitschen goederen-export. Gedurende het tijdvak 1 Januari—30 November 1933 bedroeg de waarde van den totalen uitvoer nog slechts R.M. 4.44 milliard tegen R.M. 5.24 milliard gedurende de eerste elf maanden van 1932. Gemiddeld werd in 1933 maandelijks voor een waarde van R.M. 314 millioen aan fabrieken uitgevoerd tegen ¾ milliard in 1930! De totale invoer beliep gemiddeld per maand „weniger als“ R.M. 350 millioen. Zoo valt de passiviteit der Deutsche handelsbalans gemakkelijker te verklaren.

Dat de scheepvaart c.q. havenbeweging onder dezen toestand te lijden heeft, behoeft geen betoog. Vergeleken met 1932 bedraagt de achteruitgang der door de Deutsche transatlantische reederijen vervoerde goederen-hoeveelheid circa 20 pCt. Dat het verkeer ook naar de overige overzeesche bestemmingen gevoelig is teruggelopen zagen wij reeds bij de be-

spreking der haven van Bremen. Met het oog hierop — vermoedelijk zijn ook interne bedrijfsmoeilijkheden aan de beslissing niet vreemd — steunde de Rijksregering de nationale scheepvaart door beschikbaarstelling van een bedrag van R.M. 20 millioen en wel voor de eerste maal voor het tijdvak 1 Mei—31 October. Dank zij dezen steun bleek het mogelijk circa 300.000 bruto registertons opgelegde scheepsruimte wederom in de vaart te brengen. Over de mérites van dit soort steunverleening zullen wij ons in het bestek van dit artikel niet uitlaten.

Aan cijfermateriaal, dat een juist inzicht in de ontwikkeling ten gunste of ongunste der havenbeweging in Hamburg en Bremen mogelijk maakt, zijn de verslagen der Kamers van Koophandel zeer arm. Men geeft er de voorkeur aan uitvoerige beschouwingen, te wijden aan den algemeenen economischen en monetaireren toestand, mede bezien in het licht der politieke constellatie over onze oostgrens.

De navolgende tabel geeft tenslotte een beeld van het goederenverkeer in de beide Deutsche Noordzeehavens en Rotterdam:

	Aanvoer (in duizenden tonnen)	Uitvoer (in duizenden tonnen)	Totaal (in duizenden tonnen)
Rotterdam 1930	20.764—100%	12.218—100%	32.982—100%
1931	15.844 76	11.164 92	27.008 82
1932	12.171 59	7.936 65	20.107 61
1933	13.399 64	8.482 70	21.881 66
Hamburg 1930	16.562—100%	9.285—100%	25.847—100%
1931	14.975 91	8.276 90	23.251 90
1932	12.953 78	6.874 74	19.827 77
1933	12.920 78	6.660 72	19.580 76
Bremen 1930	4.191—100%	2.257—100%	6.448—100%
1931	3.207 76	1.986 86	5.193 81
1932	2.961 71	1.933 84	4.894 76
1933	2.899 69	2.289 100	5.188 81

Bij de beoordeeling dezer cijfers mag niet uit het oog worden verloren, dat de beide Deutsche havens in tegenstelling met Rotterdam, waar het massaal verkeer overwegend is, voornamelijk op stukgoed zijn ingesteld. Dat dit laatste voor iedere zeehaven van zeer groote beteekenis is — bij de behandeling van massale lading zijn immers uitsluitend de machinale bedrijven gebaat — behoeft wel niet nader te worden toegelicht. Is de iets grooter bedrijvigheid in de Rotterdamsche haven gedurende het afgelopen jaar al een verblijvend verschijnsel, bovenstaande tabel doet duidelijk zien, dat Rotterdam nog belangrijk bij het jaar 1930 ten achter blijft en dat onze haven relatief ook veel ernstiger door de crisis is getroffen dan haar Deutsche rivalen.

C. VERMEY.

DE BUITENLANDSCHE HANDELPOLITIEK VAN NEDERLAND EN DE BELANGEN VAN NEDERLANDSCH-INDIË.

Groot-Brittannië heeft de eenheid van het Rijk verankerd eerst door het verdrag van Ottawa en vervolgens door dat van Singapore. Waarschijnlijk zal ook de eenheid van het Fransche Rijk met dezelfde middelen verankerd worden. Zijn deze middelen ook voor ons geschikt?

Wij gelooven, dat het niet noodig is te bewijzen, dat in de betrekkingen tusschen Moederland en Nederlandsch-Indië, noch voor „Ottawa“, noch voor „Singapore“ plaats is.

Beteekent dit, dat wij niet in staat zijn de praktische belangen van Nederlandsch-Indië binnen de eenheid van het Rijk te waarborgen?

Het antwoord op deze kardinale vraag moet bevestigend luiden. Wij kunnen deze waarborg geven en wel in de eerste plaats in den vorm van een goed begrepen Rijkspolitiek van het Moederland op het gebied van den buitenlandschen handel. Het voeren

van een dergelijke politiek is bijzonder moeilijk op economisch gebied, daar zij dikwijls in conflict moet komen met uiterst egoïstisch opgevatte belangen van de een of andere bevolkingsgroep. Het „riet of biet” probleem vormt een karakteristiek voorbeeld van de moeilijkheden, waarmede de Rijkspolitiek te kampen heeft. De exportmoeilijkheden van Nederlandsch-Indië worden echter met den dag grooter en dreigender. Maar ook onze industrie verliest de eene markt na de andere en daaronder ook de Nederlandsch-Indische markten.

Een deel onzer industriëelen eischt het compensatieprincipe in den handel tusschen Moederland en Ned.-Indië. Ned.-Indië antwoordt hierop: „Wij zijn al te arm om ons de weelde van compensatiehandel met u te veroorloven. Helpt ons eerst te herstellen en dan zullen wij opnieuw goede afnemers worden van uw producten.”

Tot dusver vonden de „pretenties” van Ned.-Indië in zaken- en deels ook Regeeringskringen niet bijzonder veel weerklank. Wij hadden het te druk met de exportmoeilijkheden van onze kaas, eieren en boter. Hoe kon men ook aan „riet” denken, terwijl de geheele aandacht van Den Haag geconcentreerd was op het steunen van de „biet”. Indien wij het echter goed begrijpen, heeft de Regeering besloten, den moeilijkheden, doch ook den eenigen juistten weg te betreden, nl. dien van Rijkspolitiek. Het instellen van een Commissie van Contact bij het Ministerie van Koloniën bewijst, dat de Regeering besloten heeft ook op het gebied van de buitenlandsche handelspolitiek Rijkspolitiek te voeren.

Deze Regeeringsplannen hebben niet alleen in een deel der agrarische doch ook in een deel der industriële kringen van ons land ongerustheid veroorzaakt. Het is daarom van zeer groot belang, vast te stellen, in hoever voor deze ongerustheid reden is.

* * *

Nederland heeft een passief saldo in den handel met het meerendeel der industrie- en agrarische staten. Men gelooft, dat wij dit passief verkleinen kunnen door vergroting van den export onzer agrarische producten naar industriestaten en onzer industrie-producten naar agrarische staten.

Deze veronderstelling is niet juist en wel uit hoofde van de volgende oorzaken:

1. Talrijke agrarische staten zijn in den loop der laatste jaren in het bezit gekomen van dezelfde taken van industrie; welke ook in Nederland bestaan en waarmede wij niet concurreeren kunnen.

2. Alle industriestaten hebben de protectie van hun landbouw en veeveelt versterkt en hebben diensgevolge geen behoefte aan onze agrarische producten.

3. Het assortiment van onzen industriëelen export is beperkt en wij zijn lang niet altijd in staat bepaalde industrieproducten te leveren, waarnaar van den kant der agrarische staten vraag bestaat. Zoo komt het herhaaldelijk voor, dat Nederlandsche interessanten bij het bestudeeren van specificaties voor buitenlandsche inschrijvingen, er rekening mede moeten houden, dat van 60—90 pCt. van het assortiment in het buitenland geplaatst moet worden, aangezien Nederlandsche industriëen deze producten niet concurrerend kunnen fabricceeren, zoals bijv. diverse ijzeren staalproducten, metaalproducten, draad, enz.

Het bovenstaande beteekent, dat het evenwicht van onze balans in den handel met vele landen nagenoeg illusoir is. Kunnen wij ons dan wel op het standpunt van represaille plaatsen tenopzichte van al deze landen door te zeggen: „Wanneer gij bij ons geen industrie- of agrarische producten koopt, zullen wij op onze beurt bij u niet koopen” —?

Dit is niet mogelijk, omdat de economische structuur van ons land voor alles behoud en versterking der internationale handelsbetrekkingen eischt. Dit

wil dus zeggen, dat wij in het gegeven geval een anderen uitweg uit de situatie moeten zoeken.

Doch biedt deze weg zich niet reeds zelf aan? Koloniale producten worden nog steeds geïmporteerd! Rubber, koffie, thee en andere koloniale producten — geen tarwe, melk of boter. Koloniale producten kunnen nu eenmaal niet overal voortgebracht worden. Met Polen, Bulgarije, Perzië, Scandinavië en talrijke andere landen, waarmede de handelsbalans passief is, kunnen wij overeenkomen, het evenwicht van de handelsbalans te verbeteren door aankoop van Nederlandsch-Indische exportproducten. Bij een dergelijke transactie hebben wij *direct belang*: t.w. als handelaars, als kapitaalbeleggers in de Indische cultures en in verband met onze groote handelsvloot, die de Indische goederen transporteert. Dit zijn de directe belangen. Maar deze verzinken geheel in het niet in vergelijking met de resultaten, die een dergelijke politiek op den langen duur geeft.

Wanneer wij Indië bijstaan in de realisatie van zijn producten op rekening van de handelsbalans van het Moederland, dan hebben wij het recht van Indië te verlangen, dat het export van industrieproducten uit het Moederland naar Indië mogelijk maakt, tenminste in verhouding tot de vermeerdering van den eigen export. Op deze wijze gaan wij in de richting van den Indischen wensch, die wij boven tot uitdrukking brachten.

Houdt men hiermede rekening, dan bestaat er geen enkel gevaar bij een dergelijke Regeeringspolitiek. Integendeel, een dergelijke politiek zou in het belang zijn van de Indische, zoowel als van de Nederlandsche industrie. Wat de belangen van den landbouw betreft zou een dergelijke politiek in de meerderheid der gevallen niet in botsing komen met die belangen, in engen zin opgevat, en geheel daarmede overeenstemmen, wanneer men het begrip breder opvat en het oog richt op de rol van iedere groep in het geheele economisch leven.

* * *

Indien de Regeering dezen weg inslaat, is het naar onze meening doelmatig om den verkoop der koloniale producten te centraliseeren naar die landen van Europa, waarmede wij tot nu toe geen directe handelsbetrekkingen onderhielden, of waarmede onze handelsbalans sterk passief was. Wij hebben hierbij het oog op de landen van Oost-Europa, het Nabije Oosten en een deel der Zuid-Amerikaansche rijken, terwijl wij als koloniale producten allereerst het oog richten op palmolie, copra, vezels, koffie, thee, enz. Daarbij dient gebruik te worden gemaakt van een der bestaande handelsorganisaties, die verbindingen heeft in deze landen, opdat een dergelijke maatschappij den export naar die landen gecentraliseerd in handen krijgt, zoowel den gewonen export als die op grond van compensatie of goederenruil. Hierdoor krijgt de Regeering de mogelijkheid om den goederenomzet met dergelijke landen te controleeren en daarenboven kan zij invloed uitoefenen teneinde den afzet van bepaalde producten te vergrooten. Indien compensatietransacties noodzakelijk blijken kan hierbij rekening worden gehouden met de belangen van onzen landbouw en industrie. Tenslotte behoeven wij niet te wijzen op het voordeel, wat betreft reclame voor onze koloniale producten, wanneer de afzet daarvan wordt gecentraliseerd.

Volgens mededeelingen, die wij van bevoegde zijde ontvingen, zal de Contact-Commissie binnenkort een aantal vragen in studie nemen, die betrekking hebben op handelsovereenkomsten met landen als die, welke wij boven noemden. Het is van het grootste belang, dat de Commissie allereerst nagaat ten aanzien van welke landen de afzetmogelijkheden van onzen landbouw en industrie beperkt zijn. Dit zou een aanwijzing zijn, op welke landen wij de pogingen tot afzetvergroting van koloniale producten hebben te concentreeren.

De Contact-Commissie kan echter zeer moeilijk bepalen, welke perspectieven er bestaan voor den export van Nederlandsche producten naar verschillende landen. Een dergelijke studie ligt buiten het terrein, dat deze Commissie als haar werktein is aangewezen. Het is het Ministerie van Economische Zaken, dat hieromtrent voorlichting kan geven. De arbeid van dit Ministerie staat echter weer los van die van de Contact-Commissie, welke aan het Ministerie van Koloniën verbonden is.

Wij vragen ons af, of in deze verhoudingen niet een Raad voor den Buitenlandschen Handel noodig is, die het werk der Contact-Commissie in verband met het Ministerie van Economische Zaken brengt. In een dergelijken Raad kunnen ook de Nederlandsche landbouw en industrie volwaardige adviezen geven aan de Regeering, die thans den juisten weg heeft ingeslagen, maar die ondersteuning van alle krachten in het Rijk noodig heeft.

Een juiste politiek van den buitenlandschen handel kan voor Nederland zoowel Ottawa als Singapore vervangen en kan als het beste bindmiddel worden gebruikt voor de Rijkseenheid, die zoowel Indië als het Moederland noodig hebben.

V. KRESIN.

CRISIS-INKOMSTENBELASTING OF CRISISINKOMSTEN-BELASTING?

Hoewel het wetsontwerp op de crisisinkomstenbelasting reeds veel en velerlei critiek — zelfs van principiële voorstanders — heeft uitgelokt, meenen wij niettemin terzake nog eenige punten van meer principiële aard te moeten belichten.

Allereerst rijst de vraag wat het karakter van de voorgestelde belasting is. Is het een crisisbelasting op inkomen, of een belasting op crisisinkomen? Prof. Polak huldigt de laatste opvatting.¹⁾ Zou de, in de Memorie van Toelichting terloops gemaakte, vergelijking met de oorlogswinstbelasting voor Prof. Polak's opvatting pleiten, anderzijds wijst de door den Minister naar voren gebrachte „relativiteitsgedachte” — t.w. de omstandigheid, dat de inkomens van groote groepen gedaald zijn, van sommige anderen echter niet, weshalve aan die laatsten een relatief grooter draagkracht moet worden toegekend — op de opvatting, dat hier sprake is van een crisisbelasting op inkomen. Neemt de relativiteitsgedachte dus als criterium voor belastingplicht het feit, of het inkomen al of niet *door de crisis getroffen is*, Prof. Polak legt het zwaartepunt in het al of niet *profiteeren tengevolge van de crisis*.

Dit verschil in uitgangspunt lijkt ons meer dan een nuance. Wij meenen, dat het o.m. verklaart waarom Prof. Polak — zeer terecht — wèl, de Minister echter nièt, die gevallen van belasting wenscht vrij te stellen, waar het hooger inkomen geen gevolg is van de crisis (bevordering, grooter arbeidsprestatie, etc.).

Het uitgangspunt, om hen, wier inkomen niet gedaald is een extra-belasting op te leggen, *omdat* anderen hun inkomen wel hebben zien dalen, lijkt ons principiëel onverdedigbaar en moet in de uitwerking wel tot vele onbillijkheden leiden. Prof. Polak's principe om slechts te belasten „vermeerdering van draagkracht als gevolg van de crisis en de daling van de kosten van levensonderhoud”¹⁾ geeft in elk geval tot veel minder onbillijkheden aanleiding. Wat echter de daling van de prijzen betreft, moet worden opgemerkt dat *iedereen* hiervan profiteert, *ongeacht het feit of zijn inkomen gedaald, gelijkgebleven, of gestegen is*. Het zou dan ook logischer zijn om de progressievoet der inkomstenbelasting te verschuiven en de minimumgrens voor belastbaarheid naar beneden te brengen. Indien b.v. tusschen het vergelijkingsjaar en thans de kosten van levenson-

¹⁾ Cf. E.-S. B. 21 Febr. 1934 pag. 179.

derhoud met 20 pCt. zijn gedaald, heeft iemand die thans f 640 inkomen geniet evenveel reëel inkomen als iemand met f 800 vroeger; een inkomen van f 6400 thans ware te vergelijken met f 8000 vroeger, enz. De minimumgrens voor de inkomstenbelasting zou dus van f 800 op f 640 gebracht moeten worden; het percentage dat voor een inkomen van f 8000 aan inkomstenbelasting verschuldigd is, zou thans reeds bij f 6400 betaald moeten worden.

Het zij verre van ons een lans te willen breken voor een dergelijke verhooging der inkomstenbelasting, waarvan wij ons de vele eraan verbonden bezwaren niet ontveinen,¹⁾ maar zij is althans theoretisch consequent en veel meer in lijn met het beginsel van belasting naar draagkracht dan de crisisinkomstenbelasting. De motiveering dezer laatste met den noodtoestand der Schatkist en het ethisch element, dat ermede in onze belastingwetgeving gebracht wordt, mag weinig geslaagd heeten. De opbrengst zal hoogstwaarschijnlijk betrekkelijk gering zijn, terwijl, wat het tweede argument betreft, een belasting, die tot zoovele onbillijkheden en absurditeiten aanleiding geeft, toch wel bezwaarlijk geacht kan worden een „ethisch” element in onze belastingwetgeving te brengen. Wij meenen dan ook geheel afwijzend tegenover het voorgestelde wetsontwerp te moeten staan.

Indien al nieuwe belastingen onvermijdelijk zijn voor het zoo noodzakelijk herstel van het begrotings-evenwicht, dan zijn toch wel andere objecten te vinden waarvan het „ethisch element” minder bedenkelijk is.

H. K. NIEUWENHUIS.

¹⁾ Bovendien worde niet uit het oog verloren, dat evenals een gulden *inkomen* thans meer koopkracht representeert dan voorheen, natuurlijk ook een gulden *belasting* een grooter offer voorstelt dan vroeger.

HERNIEUWD AANBOD VAN DUITSCHE TARWE.

Gedurende het geheele najaar heeft Duitschland belangrijke hoeveelheden inlandsche tarwe uitgevoerd, welke naar omliggende landen werden verkocht, o.a. ook naar Nederland. Deze uitvoer werd mogelijk gemaakt door middel van „Einfuhrscheine”, die werden afgegeven aan de exporteurs van binnenlandsche tarwe in Duitschland. Deze „Einfuhrscheine” zijn verhandelbaar en geven den houder het recht een even groote hoeveelheid buitenlandsche tarwe in te voeren zonder daarop invoerrecht te betalen, als binnenlandsche tarwe werd uitgevoerd. Op die wijze kon binnenlandsche tarwe uit Duitschland naar het buitenland worden verkocht op een tijdstip, dat deze kort na het binnenhalen van den oogst overvloedig werd aangeboden, en vervangen worden door de verschillende soorten buitenlandsche harde tarwe, welke noodig zijn ter verkrijging van de gewenschte kwaliteit meel en daartoe met de binnenlandsche tarwe vermengd worden. De waarde van den „Einfuhrschein” wordt niet alleen bepaald door de hoogte van het invoerrecht; er bestaat daarin een geregelde handel, waarbij vraag en aanbod prijsvormend werken.

Er is een tijd geweest, dat de vraag voor „Einfuhrscheine” zeer klein was en dat de Deutsche regeering ertoe is overgegaan ze op te kopen om te verhinderen, dat de uitvoer van tarwe zou komen stil te staan wegens den moeilijken afzet van de „Einfuhrscheine”. In de laatste maanden verminderde het aanbod van binnenlandsche Deutsche tarwe, toen de Deutsche regeering ophield met het geven van faciliteiten.

Sinds eenige dagen echter is opnieuw aanbod van Deutsche tarwe aan de markt gekomen; de Deutsche regeering heeft namelijk bepaald, dat tegen de „Einfuhrscheine” mais, gerst en dari vrij van invoerrecht kunnen worden ingevoerd. Van deze artikelen zijn mais en gerst verreweg de belangrijkste voor Duitschland. Tot nog toe werden deze voorna-

melijk gekocht in landen, waarmede compensatie-overeenkomsten waren gesloten, omdat dan in Marken betaald kon worden, zoodat voor den invoer geene buitenlandsche deviezen behoeften te worden afgegeven.

Roemeensche en Russische gerst werden evenals Donaumaïs in Duitschland gekocht. De Roemeensche exporteurs en de Russen maakten vooral voor de gerst op die wijze betere prijzen dan in andere importlanden te maken waren en de verschepingen naar ons land waren dan ook na October slechts klein. Maïs werd wel naar Nederland verkocht, omdat Duitschland daarvan slechts beperkte hoeveelheden gebruiken kon. Argentijnsch graan werd voor verbruik in Duitschland niet gekocht, hoewel de gerst uit dat land zeer goed is en in verhouding tot de kwaliteit prijswaardiger dan de Donau- en de Russische gerst, daar met Argentinië geen compensatie-overeenkomst door Duitschland is gesloten. Ook hierin is verandering gekomen tegelijk met de bepaling, dat tegen „Einfuhrscheine” maïs, gerst en dari kunnen worden ingevoerd. Voor den graaninvoer uit landen, waarmede geen compensatie-overeenkomst bestaat, worden namelijk meer buitenlandsche deviezen ter beschikking gesteld dan voorheen en dientengevolge is eene verbetering in de vraag naar Argentijnsche gerst ontstaan, welke tot verschillende zaken leidde.

Het hernieuwde aanbod van Duitse tarwe ook in ons land geschiedt tot lage prijzen, waarvan de concurrentie zal worden gevoeld bij den verkoop van Nederlandsche tarwe. Den invoer ervan belemmeren of bemoeilijken zal de Nederlandsche regeering niet kunnen, omdat onlangs bij den aankoop door onze regeering van 50.000 tons Duitse rogge is bepaald, dat deze aankoop een extra te leveren hoeveelheid graan zou zijn. Dat zou inhouden, dat de verkoopen langs den gewonen weg niet mogen worden verhinderd. Misschien is er geen reden erg beangst te zijn voor de concurrentie van de Duitse tarwe, daar men niet ontevreden schijnt te zijn over den verkoop van Nederlandsche tarwe aan de meelmolens en voor voederdoeleinden. Naar verluidt zou ongeveer de helft van den Nederlandschen tarwe-oogst zijn verkocht en men hoopt de andere helft te plaatsen voor het einde van het nu loopende seizoen.

A. P. SCHILTHUIS.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER NOVEMBER 1933.

In de maand November was de opbrengst der Landsmiddelen f 33.1 miljoen tegenover f 30.5 miljoen in dezelfde maand van het vorige jaar.

Voor het overzicht over de maand November 1932 werd t.a.v. de kohierbelastingen — in verband met de invoering der nieuwe administratie — slechts over de voorloopige cijfers beschikt.

Thans zijn hiervoor gecorrigeerde cijfers gebezigd, zoodat deze bedragen afwijken van de in het vorig jaar gepubliceerde uitkomsten. De maandcijfers zijn derhalve niet ten volle vergelijkbaar.

De middelenopbrengst over de eerste elf maanden van 1933 ad f 352.8 miljoen bleef in totaal f 29.9 miljoen achter bij die in de eerste elf maanden van 1932, welke f 382.7 miljoen bedroeg.

Algemeen Overzicht (in mill. guldens).

Groep	1/12		11/12		Eerste 11 mnd. van				
	1933	1932	1933	1932	1933	1932	1931	1930	
Belasting	21.8	17.8	15.4	25.2	24.5	239.9	181.4	198.2	227.1
Monopol.	4.5	3.3	4.1	5.1	5.6	49.9	38.7	45.9	57.4
Producten	3.5	3.6	2.2	2.6	4.7	38.4	35.5	24.1	43.4
Bedrijven	8.5	5.1	6.4	7.9	9.2	93.2	69.1	84.1	97.9
Div. midd.	3.4	3.3	2.4	3.5	2.9	37.6	28.2	30.8	42.2
Totaal	41.7	33.1	30.5	44.3	46.9	459.1	352.8	382.7	468.5

Belastingen.

De meest belangrijke afwijkingen kwamen voor bij de navolgende groepen.

A. Niet-kohier belastingen.

Omschrijv.	Opbrengst in mill. gld.					Tarief-wijzigingen
	November 1933	November 1932	Eerste 11 maanden 1933	Eerste 11 maanden 1932	Eerste 11 maanden 1931	
Invoerrecht	4.4	4.2	42.2	43.1	51.3	20 ope. vanaf 1-1-'32 50 id. 15-6-'32
Uitvoerrecht	0.2	0.14	2.0	2.3	3.9	
Acc. op petrol.	0.9	0.9	17.0	10.2	10.2	20 ope. vanaf 1-1-'32
Acc. op benz.	1.8	2.0	8.4	18.9	16.5	33 1/3 id. 16-3-'32
Acc. op lucif.	0.25	0.3	2.9	4.4	6.8	(vanaf 16 Dec. '32 20% v. d. kleinhandels-prijs.)
Acc. op tabak	0.54	0.008	9.9	0.09	0.08	
Stat. recht.	0.17	0.17	1.8	2.1	3.1	
Recht van openb. verkooping.	0.19	0.05	1.8	2.6	2.9	
Zegelrecht.	0.35	0.59	6.2	7.2	8.5	
Totaal	8.8	8.4	92.2	90.89	103.3	

De kohierbelastingen, uitgezonderd Vermogensbelasting, bleven in de eerste elf maanden van 1933 alle ten achter bij hetzelfde tijdvak van 1932.

B. Kohierbelastingen.

Omschrijving	Opbrengst in millioenen guldens					
	November 1933	November 1932	Eerste 11 mnd. van 1933	Eerste 11 mnd. van 1932	Eerste 11 mnd. van 1931	Eerste 11 mnd. van 1930
Personeele belasting	0.27	0.27	0.68	3.6	4.5	4.7
Inkomstenbelasting en Crisisheffing	4.0	3.2	5.4	34.5	43.5	42.0
Vennootschapsbelasting	0.31	0.75	1.76	8.1	11.9	22.3
Verponding	0.33	0.05	0.3	6.9	10.3	13.0
Landelijke inkomst.	2.9	3.4	4.2	24.3	27.0	31.0
Vermogensbelasting	0.1	0.04	—	1.5	0.01	—
Totaal	7.9	6.2	12.3	78.9	97.2	113.0

Monopolies.

De betalingen bij de monopolies waren in de verslagmaand ruim f 0.8 miljoen minder dan in November 1932; de totaal-opbrengst bleef, in de eerste elf maanden van 1933, f 7.2 miljoen achter bij die over dezelfde periode van 1932.

Omschrijving	In millioenen guldens			
	11/12 raming	Opbrengst 1933	Opbrengst 1932	Opbrengst 1931
Opium	17.4	11.6	16.0	23.6
Pandhuizen	18.1	12.4	16.2	20.2
Zout	14.3	14.7	13.7	13.6
Totaal	49.8	38.7	45.9	57.4

Producten.

De exploitatie-ontvangsten van de producten bedroegen in November 1933 f 3.6 miljoen tegen f 2.2 miljoen over dezelfde maand in 1932 of f 1.4 miljoen meer. De totaal-opbrengst in de eerste elf maanden van 1933 bedroeg f 11.5 miljoen meer dan over dezelfde periode van 1932. Oorzaak hiervan zijn groote verkoopen van Bankatin, welke in de verslagmaand rond f 2.4 miljoen hebben bedragen.

Diverse middelen.

De opbrengst van deze groep was in de eerste elf maanden van 1933 f 2.6 miljoen minder dan in de overeenkomstige periode van 1932. Het achterblijven van de opbrengst over deze periode bij de fractioneele jaarraming met een bedrag van f 9.4 miljoen en bij dezelfde periode van 1932 met f 2.6 miljoen werd in hoofdzaak veroorzaakt doordat in de eerste elf maanden van het jaar 1933 resp. f 0.7, f 1.8, f 0.5 en f 0.6 miljoen minder werd ontvangen dan in de overeenkomstige periode van 1932 op ontvangsten gevangeniswezen, afkoop heerendiensten, schoolgelden en „allerlei”, waartegenover op mijnconcessies f 1.5 miljoen méér is ontvangen tengevolge van een storting tot dit bedrag in de verslagmaand.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE HANDELSBETREKKINGEN TUSSEN NEDERLAND EN ITALIË.

De Heer Antonio Giordano te Napels schrijft ons: Het bezoek van den Minister van Economische Zaken aan Rome beteekende een beslissenden stap in de richting van het afsluiten van het handels- en scheepvaartverdrag tusschen Nederland en Italië, waarover de onderhandelingen sedert December 1933 gaande waren.

Naar mij werd medegedeeld zullen aan Nederland aanzienlijke faciliteiten worden verleend ten aanzien van den invoer van levende fokdieren, zaden, kaas, aardappelmeel en verschillende soorten koloniale producten. Italië heeft zich verder verplicht van Nederland jaarlijks een zeker kwantum Nederlandsche steenkolen te koopen.

Bovendien hebben de Italiaansche en Nederlandsche delegaties bij haar besprekingen de mogelijkheid van het sluiten van nieuwe overeenkomsten ten aanzien van de bevordering van den handel tusschen Italië en Ned.-Indië onder de oogen gezien. In dit verband is het feit van groot belang, dat Italië niet in staat is bepaalde concessies te verkrijgen voor den verkoop van haar fabrikaten in Britsch-Indië. De Italiaansche Regeering zag zich derhalve genoopt te overwegen, of zij nog langer de meestbegunstigingsclausule op den invoer van Britsch-Indische goederen zou toepassen. Deze gang van zaken vormde voor vele Italiaansche importeurs de aanleiding hun orders niet meer aan Britsch-Indische exporteurs te geven, doch zich tot Nederl. Oost-Indië te wenden, waardoor aanzienlijke hoeveelheden olie-zaden, rubber, hout enz., welke gewoonlijk uit Bombay en Calcutta kwamen, thans uit Batavia en Soerabaja worden ingevoerd. Daar de toestand in de Italiaansche olie-industrie verbetert, zou het ons niets verwonderen, indien de vraag naar olie-zaden in Italië de volgende maanden nog zal toenemen.

De handelskringen in Italië trachten echter een overeenkomst van veel grootere beteekenis af te sluiten met het doel in de Italiaansche havens veemen op te richten voor koloniale producten uit Nederlands Oost-Indië, zulks voor distributie van deze producten op de Middellandsche Zee- en Balkanmarkten. Bovendien streeft men in handelskringen naar de samenwerking tusschen de Italiaansche en Nederlandsche Lijnen, die de verbindingen tusschen Italië, Britsch- en Nederlandsch Oost-Indië onderhouden. Deze samenwerking zou de Nederlandsche reeders in staat kunnen stellen te profiteeren van de faciliteiten, welke door de Italiaansche regeering in de Italiaansche havens aan transitoreizigers in Italië worden aangeboden.

In verband met de bevordering van den handel tusschen Italië en Nederland en Italië en Ned.-Indië wordt er in Italiaansche handelskringen de aandacht op gevestigd, dat de Nederlandsche exporteurs zeer weinig propaganda maken, om de Italianen op de hoogte te brengen van hetgeen Nederland aan zijn afnemers heeft aan te bieden. Men acht het derhalve gewenscht, dat de Kamers van Koophandel een maandbericht zullen uitgeven over den economischen toestand in beide landen enz. De Nederlandsche exporteurs moeten meer in Italië adverteeren, evenals de Italianen zulks in Nederland behooren te doen. Dit is inzonderheid van belang voor de Nederlandsche zaadhandelaren, nu alle Italiaansche steden moeite doen, de bevolking te bewegen gedurende de lente en den zomer haar huizen met bloemen te versieren, terwijl er wedstrijden worden georganiseerd voor de mooiste versierde balcon. Het zal voor de Nederlandsche zaadexporteurs de moeite waard zijn om zich met de comité's in verbinding te stellen, welke deze wedstrijden organiseren, daar op deze wijze het Hollandsche product meer bekendheid zal gaan genieten. Teneinde hierbij beter te kunnen slagen, zouden de exporteurs van zaden en bollen hun catalogi en circulaires

in het Italiaansch moeten doen verschijnen, daar slechts weinig kweekers Fransch of Duitsch kennen. Men dient te bedenken, dat de verplichting van Italië om een bepaalde hoeveelheid Nederlandsche steenkolen af te nemen zeer belangrijk is, daar een gelijksoortige overeenkomst met Polen is gesloten. Het blijkt namelijk, dat de buitenlandsche handelspolitiek er naar streeft, gebruik te maken van de positie van Italië als grondstoffen importeerend land, teneinde op deze wijze concessies voor Italiaansche uitvoerproducten op buitenlandsche markten te verkrijgen.

Anderzijds is het Italië gelukt eenige hinderpalen uit den weg te ruimen, welke tegenwoordig bij den invoer in Nederland voor bepaalde Italiaansche industrieproducten bestaan; tegelijkertijd werd een gunstig invoerrecht voor bepaalde agrarische producten als citroenen, rijst, perziken, enz. verzekerd.

AANTEEKENINGEN.

De haven van Rotterdam in 1933.

De statistiek van handel, nijverheid en verkeer van Rotterdam, welke de Kamer van Koophandel en Fabrieken thans met betrekking tot den gang van zaken in het geheele jaar 1933 het licht heeft doen zien, biedt niet langer het beeld van algemeenen achteruitgang, dat de voorafgaande jaren te zien gaven. Na de weergalooze inzinking moest dan ook wel een oogenblik komen, waarop wederom een rustpunt zou worden gevonden. Ten deele is er zelfs eenige verbetering waar te nemen. Hetzelfde beeld dus als reeds in het derde kwartaal viel op te merken. Intusschen kan niet worden gezegd, dat de beterschap zich in het laatste kwartaal heeft voortgezet, in dien zin, dat de toestanden opnieuw wat gunstiger zijn geworden. Integendeel schijnt de opwaartsche beweging, in vergelijking met het overeenkomstige tijdvak van het voorafgaande jaar, eerder wat geremd, waartoe uiteraard ook de in den winter van 1933/34 ongewoon vroeg ingevallen vorst heeft bijgedragen. In dezelfde richting van tempering wijst ook het feit, dat het aandeel van de haven van Rotterdam in de scheepvaart op het geheele rijk wederom is gedaald. In dit opzicht bevinden wij ons weder in dezelfde verhouding als ongeveer veertig jaren geleden. De indruk van het geheel is dus ongunstiger dan aan het eind van het vorige kwartaal en onder deze omstandigheden eischen de cijfers, die verdere afbrokkeling vertoonen, weder in de eerste plaats de aandacht. Op zichzelf reeds het feit, dat na ongeveer drie crisisjaren ook het vierde nog teekenen van verzwakking toont op niet onbelangrijke onderdeelen, is opmerkelijk.

In de eerste plaats valt dan de aandacht op de ernstige vermindering van het aantal en den inhoud der te Rotterdam en in de omgeving thuisbehoorende zeeschepen. Op de laatste dagen van de jaren 1931, 1932 en 1933 bedroeg het aantal dier vaartuigen onderscheidenlijk 348, 326 en 295, hun netto-inhoud 693.000, 639.000 en 579.000 tons. De op zichzelf verheugende vermindering van het aantal der opgelegde zeeschepen komt daardoor in een minder opwekkend licht te staan. Het verschijnsel wordt geaccentueerd bij het raadplegen van den staat, waarop de Kamer van Koophandel de oorzaken van het intrekken van zeebrieven samenvat. Daaruit blijkt, dat niet minder dan 17 schepen naar het buitenland zijn verkocht, te weten 12 stoomschepen, 1 motorschip, 3 sleepboten en 1 zeilschip. De stoomschepen hadden gemiddeld een inhoud van 2650 ton netto, hetgeen een weinig meer is dan het gemiddelde van de ons nog gebleven stoomschepen. De afbraak van de Rotterdamsche koopvaardijvloot is dus in vollen gang.

De vermeerdeerde scheepvaartbeweging heeft niet mogen leiden tot toeneming van de werkgelegenheid in de haven. Het aantal der door de havenarbeiders verrichte taken is verminderd van 2.745.000 tot 2.622.000. De werkloosheid was aan het einde van

1933 dan ook weder hooger dan een jaar tevoren, al bedroeg het verschil dan ook slechts enkele honderden. In het derde kwartaal viel er in dit opzicht eenige verbetering waar te nemen die echter geheel was te danken aan de grootere levendigheid in de bouwnijverheid, waaraan het ongetwijfeld is toe te schrijven, dat het aantal inwoners van de gemeente weder wat is aangegroeid, al heeft dan de omgeving in dit opzicht meer vooruitgang getoond.

Het onbevredigend verloop van de werkgelegenheid in de haven wijst reeds uit, dat de vermeerdering van het goederenvervoer, welke 1933 in vergelijking tot 1932 te zien heeft gegeven, vooral is te danken aan de massa-goederen. De aanvoer van hout is zelfs meer dan verdubbeld, die van erts bijna met een derde toegenomen. Ook minerale oliën en steenkool toonen gestegen cijfers. De aanvoer van meststoffen is vrijwel geheel gelijk gebleven. De graanaanvoeren zijn daarentegen vrij ernstig ingezonken, teeken des tijds in onze dagen van toenemende autarkische tendenzen op het gebied van de agrarische voortbrenging. De verzamelrubriek „andere goederen” toont een geringe toeneming, die geheel is te danken aan de aanvoeren. De uitvoeren zijn opnieuw gedaald, tot minder dan de helft van die van Hamburg en tot slechts weinig meer dan een derde van die van Antwerpen.

Tot de andere goederen, waarvan de aanvoeren in 1933 oogenschijnlijk nog bevredigend zijn geweest, behooren de overzeesche vruchtensoorten. Helaas leert nadere beschouwing, dat wij in dit opzicht ver van gerust kunnen zijn, want de aanwinst is geheel toe te schrijven aan het seizoen 1932/33. Het seizoen 1933/34 heeft voor de meeste soorten slechts ingezet. Het valt te vreezen, dat wij hier het eerste weerlichten waarnemen van een noodweer, waaraan de belangrijke Rotterdamsche vruchtenmarkt zal zijn blootgesteld tengevolge van het stelsel van crisishellingen op ingevoerde buitenlandsche bodemproducten. Het is een veeg teeken, dat de graan- en de fruit- en groentemarkt, die tezamen na den oorlog de voornaamste bestanddeelen hebben geleverd, waarop de haven van Rotterdam dreef — afgezien van de groote erts- en steenkoolvervoeren, die op den algemeenen gang van zaken in onze haven naar verhouding weinig invloed hebben —, gelijktijdig met ernstige moeilijkheden hebben te kampen. Het recente handelsverdrag met Italië, waarbij faciliteiten zijn verleend voor den invoer van de fijne bodemproducten uit dat land, alsmede de verlaging van de crisishelling op vreemde appelen, welke eenige weken geleden plaats vond, mogen de voorloopers zijn van meerdere maatregelen van onze regeering in het belang van den Rotterdamschen handel en het verkeer over onze stad, die haar karakter van internationaal distributiecentrum van bodemproducten niet mag verliezen.

De vermindering van de uitvoeren heeft zich niet beperkt tot de „andere goederen”. Die van graan zijn tot slechts een weinig meer dan de helft geslonken, hetgeen wijst op vermindering van de heruitvoer ter zee van vreemde granen. Als verheugende uitzondering moet daarentegen worden gewezen op den flinken aanwas van den uitvoer van steenkool, mede tengevolge van de verlaging van het havengeld, waardoor de export naar Italië in betekenis is toegenomen. Het zijn de Duitse kolen, die de haven dit voordeel hebben bezorgd, want de uitvoer van Limburgsche kool over Rotterdam is gedaald.

Tot slot de opmerking, dat de cijfers van het spaarbankwezen veel ongunstiger zijn geweest dan in 1932. Blijkbaar raakt de weerstandskracht van de bevolking met het voortduren van den over het algemeen nog slechten toestand geleidelijk verder uitgeput. Dit is te meer te betreuren, nu het zich laat aanzien, dat de verbetering in het derde kwartaal eigenlijk niet meer is geweest dan het in 1933 niet uitblijven van de in 1932 achterwege gebleven gewone najaarsopleving. Blijven wij hopen. L.

De handel in bloembollen.¹⁾

De handel in het bodemproduct bloembollen kenmerkt zich door een speciaal karakter, dat afwijkingen vertoont van den handel in andere agrarische producten en ook niet met den handel in industriële producten te vergelijken is.

De aard van de vraagcurve, de expansiedrang bij de productie en het feit, dat het grootste deel der afnemers in hun bedrijf bloembollen als alternatieve grondstof voor hun bedrijf verwerken, zijn oorzaken, dat dit product bij den verkoop aan de afnemers gepousseerd moet worden. Hierin verschilt het dus met den handel in agrarische producten.

Toch kan ook geen parallel worden getrokken met den handel in industrieproducten. Ieder jaar is er een bepaalde oogst, dien de exporteurs van te voren in het buitenland gaan aanbieden, zonder den omvang van dien oogst nauwkeurig te kennen, zonder ook te weten, wat precies is opgeplant, noch in het algemeen, noch van iedere soort. Deze exporteurs zijn dus steeds à la baisse, in afwijking van de handelaren in industriële artikelen, die de productiecapaciteit kennen en elken verkoop onmiddellijk door een bestelling kunnen dekken.

De producenten daarentegen staan na den oogst klaar om hun product aan de exporteurs tegen den hoogst mogelijken prijs te verkoopen; ook hier weer is er een groot verschil met industriële producenten, die meer bedacht zijn op een grooten afzet ter verlaging van den kostprijs, dan op het verkrijgen van den hoogst mogelijken prijs.

De exporteurs, die in het algemeen zeer goed geïnformeerd zijn over de marktconstellatie, staan, ondanks het feit, dat zij à la baisse zijn, daardoor sterk tegenover den individueelen kweeker, wat geleid heeft tot een verkoop tusschen deze beide partijen via beurs en veiling. Toch is ook hierbij de verhouding tusschen de beide partijen weer anders dan die bij den handel in agrarische producten pleegt te zijn; de handelaar neemt hier in het algemeen een sterkere positie in, wegens den natuurlijken en economischen expansiedrang bij deze teelt. Gevolg daarvan is, dat vaak de kweeker den exporteur opzoekt. In het algemeen lijkt echter de handel tusschen de producenten en de exporteurs het meest op den handel in agrarische producten.

Omdat de verkoop gestimuleerd moet worden, wordt de verkoop niet alleen bevorderd door het bezoeken der afnemers, het toonen van een zekere coulance en het maken van reclame, maar ook door het geven van crediet aan de afnemers, waarmede deze gedeeltelijk de verwerking der bollen tot bloemen kunnen financieren. Deze credietverleening vindt mede een oorzaak in het feit, dat de kwaliteit van het geleverde eerst na die verwerking blijkt.

Dit crediet kan in het algemeen niet door banken gefinancierd worden; ook het eigen kapitaal der handelaren is hiervoor niet voldoende. De kweeker financiert dit crediet in de overgrote meerderheid der gevallen, hetgeen de kapitaalbehoefte der kweekerij aanzienlijk vergroot. Door het veilingwezen, dat op zijn vorderingen, waarvan de risico's meer verdeeld zijn dan bij de vorderingen van de enkele kweekers op de exporteurs het geval is, gemakkelijker crediet kan verkrijgen, kunnen deze nadeelen echter de laatste jaren worden voorkomen door het geven van voorschotten aan kweekers, die echter het grootere risico door deze credietfaciliteiten aan den afnemer in laatste instantie gedeeltelijk blijven dragen.

Dit nadeel weegt niet op tegen de zeer groote voordeelen van de verruiming van den afzet, die door credietverleening van de kweekers aan de exporteurs worden verkregen. Het veilingwezen, dat den beurs-

¹⁾ Hieronder volgt een samenvatting van de studie van Dr. A. J. Verhage, welke deze week is verschenen. Men zie de aanteekening „Publicatie van het Nederlandsch Economisch Instituut”.

handel ten deele heeft vervangen, kan wellicht in de toekomst een gelijkmatiger verdeling van het creditrisico bewerkstelligen door een onderlinge creditverzekering, die zou voorkomen, dat dit risico het zwaarst drukt in tijden van laagconjunctuur.

Het Nederlandsche bloembollenbedrijf heeft zich in den loop der eeuwen uitstekend aangepast aan de eigenaardigheden van den bloembollenhandel, waardoor het een grooten voorsprong heeft op de ook in het buitenland onder sterke protectie zich ontwikkelende bloembollenkwekerij. Hoewel de klimatologische omstandigheden en de bodemgesteldheid, speciaal voor tulpen en narcissen, Nederland geen monopolie meer verzekeren, kan de Nederlandsche cultuur daardoor van nog veel grooter beteekenis worden dan zij reeds is. Zoowel de hooge trap van de cultuur als de goed georganiseerde handel en de creditfaciliteiten verleen Nederland een voorsprong boven het buitenland, al zijn verbeteringen in de organisatie nog wel denkbaar. Dit alles zou niet baten, wanneer een tijd zou aanbreeken, waarin invoer van bloembollen in de afzetgebieden ten eenen male werd verboden, omdat men daar zelf, het koste wat het wil, deze teelt voor handelsdoeleinden zou willen gaan beoefenen. Een dergelijke politiek zou niet alleen groote nadeelen brengen voor den Nederlandschen bedrijfstak, maar ook voor het steeds belangrijker wordend verwerkend bedrijf in het buitenland, de broeierij, die uit de uit Nederland geleverde bloembollen in warme kassen de bloemen vroeg in het seizoen trekt, en die de grootste afneemster is van Nederlandsche bloembollen, afgezien natuurlijk van alle verdere nadeelen, die zoo'n politiek altijd meebrengt.

De aanstaande uitzaai van suikerbieten in Europa.

F. O. Licht schrijft in zijn maandbericht van 28 Februari, dat de onderhandelingen betreffende de hoegrootheid van het in 1933 met bieten te beplanten areaal nog overal gaande zijn.

In *Duitschland* wordt, zooals reeds een maand tevoren gemeld, met een 25 pCt. grooteren uitzaai gerekend. De toestand in *Tsjecho-Slowakije* is nog onzeker. Het is echter waarschijnlijk, dat het areaal even groot zal zijn als het vorige jaar. Voor *Oostenrijk* verwacht Licht een vermeerdering van het areaal met 2000 H.A. In *Frankrijk*, waar de totale productiequota van 800.000 tons op 888.000 tons verhoogd zijn, zal men wel minstens 10 pCt. meer beplanten dan vorig jaar. Voor *België* wordt geen wijziging verwacht. *Nederland* zal waarschijnlijk 10 pCt. minder beplanten. In *Denemarken* schijnt een verlaging mogelijk, aangezien de opbrengst van den afgeloopen oogst de binnenlandsche consumptie verre te boven ging en de export met verlies gepaard gaat. Over *Zweden* en *Polen* zijn nog geen definitieve informaties te verkrijgen. Het is echter niet onmogelijk, dat Polen den uitzaai zal vergroten. *Italië* zal officieel den uitzaai van 80.000 H.A. op 85.000 H.A. brengen. In *Engeland* zal de uitzaai waarschijnlijk belangrijk worden vermeerderd. De overige kleinere landen zullen waarschijnlijk eenige uitbreiding vertoonen. In *Rusland* kan volgens officiële informaties eene verhooging van 1.200.000 tot 1.273.000 H.A. verwacht worden. Alles zal in het werk gesteld worden om de opbrengst te verhooogen, hetgeen in dat land van meer beteekenis is dan vergrooting van het areaal.

Over het algemeen genomen kan men dus een nogal belangrijke uitbreiding van het bietenareaal verwachten, hetgeen echter volgens F. O. Licht niet van invloed zal zijn op de statistische positie van suiker in de wereld. In de meeste landen zal nl. een grotere productie noodig zijn om de eigen consumptie te dekken, voor welk doel tot nu toe gedeeltelijk oude voorraden dienden.

Alleen Tsjecho-Slowakije en Polen zullen trachten

den export van suiker te bevorderen, waarin eerstgenoemd land geholpen zal worden door devaluatie van de munt en Polen door het nieuwe export-compensatiefonds.

Koffie-statistiek over Februari 1934.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Februari de aanvoer geweest is als volgt:

	1934 bn.	1933 bn.	1932 bn.
in Europa	1.258.000	863.000	917.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.305.000	1.086.000	1.196.000
Totaal....	2.563.000	1.949.000	2.113.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar bedroegen 4.697.000 balen tegen 3.738.000 balen verleden jaar en 4.176.000 balen in 1932.

De Afleveringen in Februari waren:

	1934 bn.	1933 bn.	1932 bn.
in Europa	1.087.000	797.000	1.003.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.363.000	980.000	1.006.000
Totaal....	2.450.000	1.777.000	2.009.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar waren 4.472.000 balen tegen 3.491.000 balen verleden jaar en 4.122.000 balen in 1932.

Vanaf 1 Juli tot 28 Februari waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 15.627.000 balen tegen 12.469.000 balen in 1932/33 en 15.384.000 balen in 1931/32, terwijl de Afleveringen bedroegen 15.355.000 balen tegen 14.032.000 balen in 1932/33 en 15.087.000 balen in 1931/32.

De zichtbare voorraad was op 1 Maart in Europa 2.378.000 balen tegen 2.207.000 balen op 1 Februari. In Amerika bedroeg hij 980.000 balen tegen 1.038.000 balen op 1 Februari. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 Maart 3.358.000 balen tegen 3.245.000 balen op 1 Februari. Hij bedroeg op 1 Maart 1933 — 2.982.000 balen en op 1 Maart 1932 — 4.108.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Maart 7.585.000 balen tegen 7.715.000 balen op 1 Februari en 5.768.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan de cijfers van 1 Maart en 1 Februari nog niet bekend zijn, doch die op 1 Maart 1933 bedroegen 19.634.000 balen).

Rotterdam, 6 Maart 1934.

Publicatie van het Nederlandsch Economisch Instituut.

Dezer dagen is als No. 7 een nieuwe publicatie van het Nederlandsch Economisch Instituut verschenen: getiteld: „De handel in bloembollen” van de hand van Dr. A. J. Verhage. Op blz. 218 vindt men een korte samenvatting van den inhoud van dit boek. Deze studie, die in den handel wordt gebracht voor den prijs van f 3,—, zal, evenals de overige publicaties, met een reductie van 25 pCt. (dus voor f 2,25) beschikbaar worden gesteld voor de leden en donateurs van het Instituut voor Economische Geschriften. Bestellingen gelieve men te richten aan het Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam, Giro No. 8408.

INGEZONDEN STUKKEN.

LANDBOUW EN INDUSTRIE.

De Heer H. D. Louwes schrijft ons:

Naar aanleiding van het artikel van den heer C. J. Ph. Zaalberg in dit blad van 7 Febr. jl. zou ik zeer veel willen opmerken, omdat ik het met menige uiting en voorstelling van den geachten schrijver allerminst eens ben. Maar ik zal mij kortheidshalve beperken tot een der 10 punten en wel tot punt 7: „De zware belasting van arbeiders en werklozen met de kosten van den landbouwsteun, die voor een groot deel aan het landbouwkapitaal ten goede komt, verhindert de verlaging der gezinsuitgaven en daarmede de onmisbare verlaging van het loonpeil in tal van bedrijven.

Voor deze uitspraak geldt, dat evenmin als water, dat honderd jaar op vaten ligt, wijn wordt, een honderdmaal herhaalde onjuistheid een economische juistheid wordt.

Over het bijzonder karakter van het bodemkapitaal heb ik in mijn eerste artikel geschreven; ik wil daarop thans niet verder ingaan. Wel wil ik nog opmerken, dat een verloren gaan of lang onproductief zijn van het bodemkapitaal een groote groep van kleine bezitters arm maakt en tevens dat met lage grondprijzen onvermijdelijk moet samengaan een extensieve bodemexploitatie met al de narigheid daaraan verbonden.

Maar de hoofdzaak is: houdt of maakt de landbouwsteun het leven duur? Het indexcijfer van de landbouwproducten af boerderij ligt op basis 1910—1914 = 100 nu — met al de verleende steun er bij — nog beneden 90; de kosten van levensonderhoud in Nederland in 1910—1914 op 100 gesteld liggen nu nog op pl.m. 140. Dit betekent dus, dat als al de overige bevolkingsgroepen met een aandeel in het volksinkomen genoeg namen als de landbouw doet, wij meteen van ons schrikkelijk dure leven af zouden zijn.

Is er nu feitelijk nog een verdere argumenteering noodig om aan te toonen, dat de heer Zaalberg op een vermeenden vijand storm loopt, als hij ons kostenpeil naar beneden wil brengen en dat ons leven duur wordt, niet door den prijs der landbouwproducten af boerderij, maar elders in onze samenleving met haar hoge belastingen, hoge loonen, hoge ta-

rieven, hoge winstmarges, omslachtige en duur distributiestelsel.

Als er nog een bewijs noodig is, wil ik op Duitschland wijzen; het gemiddeld prijspeil der landbouwproducten is daar hooger dan hier en toch is het leven er bijna weer zoo goedkoop als in 1914. Als Duitschland op duurder landbouwproducten een goedkoopere leven heeft, waarom kan dat hier dan niet? En stel eens, dat onze geheele landbouwsteun werd afgeschaft — wat zelfs de heer Zaalberg niet wil — dan zouden de levenskosten hier in Nederland volgens de berekeningen van Minister Verschuur maar met 3 pCt. dalen; ook al neemt men het dubbele van dit bedrag aan, dan zou het resultaat zijn, dat de hoogte van de kosten van het levensonderhoud van 140 op pl.m. 134 zouden dalen en nog altijd veel te hoog zouden liggen ten opzichte van de ons omringende landen. En de industrie en de scheepvaart zouden er in hun strijd om het bestaan al heel weinig soulaas bij vinden, afgezien van den funesten invloed, die de ineenstorting van het platteland voor hen zou meebrengen.

Ik zou hier nog wel eens een heel ernstig beroep willen doen op den heer Zaalberg en zijn geestverwanten om hun strijd tegen den landbouwsteun in dezen vorm vooreerst op te geven. Want zij werken ertoe mede om de aandacht van de hoofdzaak af te leiden en alle kwaad te zoeken daar waar het niet is. Menschen kunnen bevangen worden en blijven door economische dwalingen, de werkelijkheid van het leven niet! En éénmaal zal ons volk zijn offer moeten brengen aan de veranderde omstandigheden en zijn levenskosten moeten aanpassen aan die van het buitenland. Dit kan niet gebeuren door den landbouw als een zondebok in de woestijn der ontwrichte wereldmarkt te zenden, maar door salarissen, loonen, belastingen, kapitaal-rentes en -verplichtingen te scheppen, die weer in harmonie zijn met de winstmogelijkheden van landbouw, exportindustrie, mijnbouw, scheepvaart en visscherij. Wie ertoe meewerkt, om, zij het ook onbewust, de aandacht van deze hoofdzaak af te leiden, draagt een zware verantwoordelijkheid.

Naschrift. Bovenstaand stuk van den heer H. D. Louwes behoeft voor de lezers eigenlijk geen weerlegging mijnerzijds. Ik wil echter pogen den heer Louwes van eenige dwalingen te genezen.

In de eerste plaats van de meening, dat de land-

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:
Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
„ 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
„ 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
„ 1932	76.4	178.3	67.1	115.6	37.6	106.4	137.5	27.0	24.9	107.2	137.9	175.9
„ 1933	84.0	178.3	67.1	115.6	37.6	106.4	137.5	27.0	24.9	107.2	137.9	175.9
Januari 1933	84.9	199.3	79.8	124.2	31.4	120.6	155.3	33.8	26.3	108.2	147.2	196.3
Februari „	82.8	194.2	76.4	118.8	28.5	121.6	146.8	30.1	23.7	103.1	141.9	199.6
Maart „	82.0	190.3	74.6	118.2	28.3	124.5	142.6	28.4	22.1	110.3	138.6	187.1
April „	80.9	190.6	73.3	120.7	26.0	125.9	144.7	31.9	21.7	111.5	127.6	185.1
Mei „	88.9	210.2	78.0	138.3	24.4	141.7	158.4	39.0	25.3	124.5	137.9	201.0
Juni „	90.4	220.9	84.0	149.1	27.9	155.1	174.2	47.8	28.6	140.7	154.6	229.5
Juli „	91.8	219.6	88.0	151.0	29.4	150.4	179.1	53.2	28.3	137.4	154.5	241.2
Augustus „	89.4	212.2	84.9	150.0	24.6	151.9	172.4	54.6	25.6	128.3	145.1	233.7
September „	86.0	205.1	81.5	147.2	24.0	155.5	178.4	50.2	22.1	109.2	132.4	212.5
October „	79.2	197.3	77.8	138.8	23.2	156.2	170.7	48.1	18.7	97.4	119.9	219.9
November „	75.6	191.2	73.2	144.6	31.0	158.0	175.5	47.7	16.2	87.4	107.9	214.8
December „	76.4	191.1	79.6	153.2	35.2	159.1	176.1	49.0	18.4	96.7	122.9	214.5
Januari 1934	79.2	190.1	85.1	159.0	49.9	157.7	176.6	52.4	18.6	99.9	130.3	229.6
Februari „	80.6	187.4	88.5	158.7	50.9	165.7	178.1	53.3	19.0	106.6	136.2	240.4

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 2 Januari 1934 f 2.291.210.500 = 100.

2 Januari	100.0	24 Januari	100.8	7 Februari	102.3	21 Februari	101.3
10 „	99.3	31 „	100.8	14 „	101.3	28 „	99.9
17 „	99.3						

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64. Nadruk verboden.

bouwsteun de kosten van het levensonderhoud in Nederland slechts met 3 pCt. verhoogt, gelijk hij op gezag van Minister Verschuur meent te mogen aannemen. Om 200 miljoen gulden bij elkaar te doen brengen door een bevolking van 8 miljoen zielen, is het noodig, dat gemiddeld per hoofd 25 gulden wordt opgebracht. Voor een gezin van zes personen betekent dat 150 gulden per jaar of 3 gulden in de week. Alleen een gezin, dat 100 gulden in de week opmaakt, kan dus volstaan met 3 pCt. bij te dragen. Ik geloof dan ook niet, dat Minister Verschuur zoo'n bok geschoten zal hebben. Ik meen mij te herinneren, dat hij voor een zeker tijdvak, waarin landbouwsteun gegeven werd, in de statistiek der gezinsuitgaven van Amsterdam gelezen had, dat de uitgaven met 3 pCt. waren gestegen, maar in dien tijd waren vele posten gedaald. De Minister kan dus niet gezegd hebben wat de heer Louwes hem in de schoenen schuift. Een Minister is ook maar een mensch en dus vergisselijk, maar zoo! neen, dat geloof ik niet. Dan zou er wel, zoo die 'er nog niet is, een teeltregeling voor bokken mogen komen.

In de tweede plaats verwondert het mij, dat ik van den heer Louwes moet hooren, dat ik alle kwaad zoek bij den landbouwsteun. Ik meen in alle bescheidenheid te mogen memoreeren, dat ik flink heb meegeblazen in het orkest der loonsverlagers, reeds lang vóór aan landbouwsteun gedacht werd. Dat ons land tot diepe armoede zal vervallen, indien nu niet eindelijk ook door de arbeidersbeweging een strijd op leven en dood begint tegen de duurte, waarvoor o.m. noodzakelijk is een radicale verlaging van loonen in overheidsdienst en beschutte bedrijven, is voor mij een waarheid als het heirleger overtollige koeien, die de laatste jaren met vrijwillige geboorteregeling het levenslicht hebben gezien.

Tenslotte nog iets over dat grond- (niet het Germanisme: bodem-) kapitaal en de extensieve cultuur. Dat het eigendomsrecht van dien grond in andere handen overgaat, heeft geen economische gevolgen. Hij wordt niet geëxporteerd zooals een schip. Dat er thans geen rente van betaald wordt door de consumenten zou volkomen billijk zijn. Ook andere niet loonende bedrijven doen geen uitkeering aan aandeelhouders. Dat toevallig juist alle grondkapitaal in handen is van kleine bezitters in tegenstelling met het in andere ondernemingen gestoken kapitaal, wist ik niet. Onze statistiek van vermogens en inkomens is daartoe te weinig gedifferentieerd. Ik heb een vermoeden, dat er nog aardig wat grondbezit en hypotheeken zitten bij anderen.

De keus tusschen verliesgevende intensieve cultuur en loonende extensieve cultuur moet op den duur onvermijdelijk uitvallen ten gunste van de laatste. Die brave suikerbiet, die aan zooveel menschen werk geeft (op kosten van een ander) is door den heer Ligthart terecht vergeleken met een schip, dat men in ballast laat varen tusschen Amsterdam en Rotterdam om werk te geven aan zeelieden, loodsen, havenarbeiders (voor het intensief laden en lossen van bewerkelijke ballast, b.v. suikerbieten), reparatiewerven, kolenmijnen, enz. Want: dat geeft „koopkracht“!

Maar hierin geef ik den heer Louwes gelijk: zoolang honderden miljoenen teveel betaald worden aan de parasitaire arbeidersgroepen in beschutte bedrijven en overheidsdienst mogen de agrariërs ook nog wel wat bokken schieten. Een contingenteering hiervan is echter in stad en land een levenskwestie voor ons volk.

O. J. P. ZAALBERG.

ONTVANGEN BOEKEN.

Documentaire credieten door Mr. P. J. Rogaar. (Haarlem 1933; H. D. Tjeenk Willink & Zoon N.V. Prijs f 3,50).

Hoofdstuk I. Inleiding. II. Uniforme regelingen. III. Juridische beschouwing van het onherroepelijke of geconfirmeerde documentaire crediet. IV. Juridische beschouwing van het herroepelijke documentaire crediet. V. Juridische beschouwing van het rembourscrediet met acceptverklaring. VI. Overzicht van jurisprudentie.

The economic labyrinth door Dr. E. Heldring. (Londen 1933; Cobden-Sanderson).

De bekende lezing van Dr. Heldring voor de Richard Cobden Club, gehouden op 4 Mei 1933.

Business under the recovery act door Lawrence Valenstein and E. B. Weiss. (New-York and London 1933; McGraw-Hill Book Company, Inc.).

Doel van dit boek is een beeld te geven van den handel en het advertentiewezen onder de National Industrial Recovery Act. Het behandelt dus geen sociale en economische problemen.

Economische crisismaatregelen. Uitgave van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers. (Den Haag Januari 1934).

Dit boekje geeft eenige algemeene beschouwingen over de nieuwe handelspolitieke wetten.

Het A.B.C. van de Technocratie door Frank Arkricht. Vertaald door M. Wolters. (Amsterdam 1933; De Arbeiderspers. Prijs f 0,85).

Arbeidsbesparing en werkloosheid door Dr. Ir. Th. van der Waerden. (Amsterdam 1933; N.V. De Arbeiderspers. Prijs f 0,50).

Een uitwerking van het prae-advies, dat de schrijver heeft uitgebracht voor de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek op 28 October 1933.

L'imposition des entreprises étrangères et nationales. (Deel II) Autriche, Belgique, Ville Libre de Dantzig, Grèce, Hongrie, Italie, Lettonie, Luxembourg, Pays-Bas, Roumanie, Suisse et Tschecoslovaquie. (Genève 1933; Société des Nations).

Idem. (Deel III) Canada, Inde Britannique, Indes Orientales Néerlandaises, Japon, Mexique, Union Sud-Africaine, États de Massachusetts, de New-York et de Wisconsin. (Genève 1933; Société des Nations).

Idem. (Deel IV). Méthodes de ventilation des revenus imposables door Mitchell B. Carroll. LL.B., Lic. Droit (Paris), D. Jur. (Bonn), Ancien

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25 Feb./3 Mrt. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	25 Feb./3 Mrt. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	19.651	142.718	163.924	4.882	8.972	1.713	151.690	165.637
Rogge	6.829	65.211	51.864	—	8.000	1.000	73.211	52.864
Boekweit	1.124	3.417	6.636	—	—	25	3.417	6.661
Maïs	30.636	184.730	194.683	14.469	56.059	58.802	240.789	253.485
Gerst	7.013	38.292	37.807	1.650	6.108	2.752	44.400	40.599
Haver	4.512	27.961	37.884	500	650	653	28.611	38.537
Lijnzaad	4.538	43.018	49.662	14.706	65.620	71.787	108.638	121.449
Lijnkoek	1.976	23.681	12.218	—	—	—	23.681	12.218
Tarwemeel	610	2.817	5.145	—	306	2.010	3.123	7.155
Andere meelsoorten	1.199	9.758	7.477	255	1.005	1.187	10.763	8.664

„Special Attorney” du Département du Trésor des Etats-Unis d'Amérique, Chargé de l'étude sur la ventilation des revenus. (Genève 1933; Société des Nations).

Idem. (Deel V). Méthodes de comptabilité applicables à la ventilation du revenu imposable des entreprises industrielles door Ralph C. Jones, Professeur adjoint de comptabilité à l'Université de Yale. (Genève 1933; Société des Nations).

WISSELKOERSEN EN BANKDISCONTO'S

Laatstbekende noteringen te Amsterdam en Rotterdam op 5 Maart 1934 voor *telegrafische* uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ⁸	7.54 ³ / ₄	%
Berlijn *)	100 Mark	59.26	58.92 ¹ / ₂	4
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.78 ¹ / ₂	3
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.63 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Luxemburg	100 Franc	—	6.93	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.02	2
Praag	100 Kronen	—	6.17 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Weenen *)	100 Schilling	35.—	27.87 ¹ / ₂	5
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.—	4 ¹ / ₂
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.47 ¹ / ₂	6
Sofia	100 Leva	1.79 ⁷	1.80	7
Belgrado	100 Dinar	4.379	3.37 ¹ / ₂	7
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17 ¹ / ₂	—
Athene	100 Drachme	3.23	1.40	7
Milaan	100 Lira	13.09	12.76 ¹ / ₂	3
Madrid	100 Peseta	48.—	20.25	6
Lissabon	Escudo	2.68 ¹ / ₂	0.06 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	33.75	2 ¹ / ₂
Oslo *)	100 „	66.67	38.—	3 ¹ / ₂
Stockholm *)	100 „	66.67	39.—	2 ¹ / ₂
Reickjavick	100 I.Jsl. Kr.	66.67	34.10	—
Warschau	100 Zloty	27.91	28.—	5
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.87 ¹ / ₂	6
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.—	5 ¹ / ₂ -6 ¹ / ₂
Tallinn (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	43.—	5 ¹ / ₂
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 ¹ / ₂	3.33 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.50	3
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	146.94 ¹ / ₂	1.48 ³ / ₄	1 ¹ / ₂
Montreal	Canad. \$	2.4878	1.48	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.42	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 ¹	0.38 ⁵ / ₈	—
La Paz (Bolivia) ²⁾	Boliviano	0.9080	—	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ²	0.13	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.15	—
Bogota (Columbia) ³⁾	Peso	2.42	1.05	—
Quito (Ecuador)	Sucre	0.49 ⁸	—	—
Lima (Peru)	Sol	0.69 ⁷	0.37	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	1.15	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	48.—	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99 ¹ / ₂	—
San José (C. Rica)	Colon	—	0.37	—
Guatemala	Quetzal	2.48 ¹ / ₂	1.50	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01	—
Managua (Nicar.) ³⁾	Cordoba	2.48 ¹ / ₂	—	—
San Salvador ³⁾	Colon	1.2440	0.52	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.91	0.58	3 ¹ / ₂
Batavia	Gulden I.G.	100	1.00 ³ / ₄	4 ¹ / ₂
Kobe	Yen	1.24	0.45	3.65
Hongkong	Dollar	—	0.58 ¹ / ₂	—
Shanghai	Dollar	—	0.52 ¹ / ₂	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	0.90	—
Manilla	Phil. Peso	1.24	0.66	—
Teheran ⁴⁾ (Perzië)	Pahlavi	—	9.75	—
Bangkok	Baht	—	0.72	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 ³ / ₄	7.54 ³ / ₄	3 ¹ / ₂
Alexandrië	Egypt. £	12.42	7.74 ¹ / ₄	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 ³ / ₄	6.04	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 ³ / ₄	6.06 ¹ / ₂	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. 3) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg.
4) Zichtkoers. 4) Munteenheid = Rial (= een Kran).

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.

(In Guldens).

Omschrijving	November 1933	1e elf mnd. 1933	1e elf mnd. 1932
<i>Belastingen.</i>			
Pachten	6	48	88
Invoerr. incl. Landsgoed.	4.440	42.174	43.091
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	198	2.040	2.298
Accijns op gedistilleerd ...	60	524	644
„ „ bier	2.682	25.445	29.080
„ „ petroleum	246	2.895	4.405
„ „ lucifers	537	9.860	91
„ „ tabak	20	200	171
Andere ontv. I. U. en A...	172	1.806	2.126
Statistiekrecht	273	3.554	4.453
Personeele belasting	3.963	34.539	43.478
Inkomstenbel. en Crisish.	309	8.117	11.949
Vennootschapsbelasting	123	1.507	52
Vermogensbelasting	332	6.880	10.340
Verponding	193	1.823	2.599
Recht van openb. verkoop.	351	6.178	7.165
Zegelrecht	100	1.437	1.934
Overschr. van vaste goed.	13	296	378
Recht v. succ. en overgang	5	84	83
Vergunning speeltafels	411	4.849	5.284
Slachtbelastingen	6	68	82
Bijzondere bel. buitengew.	5	51	53
Hoofdgeld	2.876	24.316	27.034
Landelijke inkomsten	81	1.178	854
Belasting op loterijen	50	512	190
Motorbelasting i. d. B. Gew.	—	—	60
Opgeheven belastingen	369	1.023	—
Motorvoertuigenbel.	—	—	—
Java en Madoera	17.821	181.400	197.982
Totaal	17.821	181.400	197.982
<i>Monopolies.</i>			
Opium excl. opiumfabriek	963	11.649	16.026
Pandhuizen	908	12.358	16.209
Zout	1.427	14.714	13.715
Totaal	3.298	38.721	45.950
<i>Producten.</i>			
Kina en Thee	29	463	385
Landscaoutchoubedrijf	196	1.524	1.172
Boschwezen	596	6.733	7.580
Goud en zilver	—	—	—
Banka-tin	2.395	21.950	9.035
Steenkolen	393	4.826	5.791
Totaal	3.609	35.501	23.963
<i>Bedrijven.</i>			
Havenwezen	493	10.780	11.964
Baggerdienst	106	2.002	3.148
Waterkracht en Electricit.	238	2.552	2.654
Landsdrukkerij	58	738	890
Post-, Telegr.- en Teldienst	1.764	20.901	23.392
Spoor- en Tramwegen	2.423	32.036	41.914
Totaal	5.082	69.009	83.962
<i>Diverse middelen.</i>			
Winsttaandeel „Billiton”	—	—	—
Winsttaandeel Jav. Bank	—	225	—
Afstand van grond	115	2.320	2.502
Mijnconcessies	1.467	3.672	2.161
Boeten en verbeurdverkl.	81	844	995
Leges en salarissen	35	382	436
Heff. t.z.v. gesl. werkover.	7	63	103
Opbrengst d. Weeskamers	53	611	672
Kadaster	24	260	332
Ontv. Gevangeniswezen	165	2.787	3.453
Afkoop heerendienst. B.G.	86	1.234	3.027
Schoolgelden	372	4.622	5.166
Ontv. ziekeninricht. enz.	61	768	804
IJK van maten en gew.	46	632	590
Verk. en verh. van huizen	156	1.802	1.938
Ontv. waterleidingen	35	381	464
Bakengelden	173	2.205	2.223
Loodsgelden	232	2.545	2.509
Allerlei	202	2.841	3.459
Totaal	3.310	28.194	30.834
<i>Recapitulatie.</i>			
Totaal belastingen	17.821	181.400	197.982
„ monopolies	3.298	38.721	45.950
„ producten	3.609	35.501	23.964
„ bedrijven	5.082	69.009	83.962
„ diverse middelen	3.310	28.194	30.834
Totaal generaal	33.120	352.825	382.692

STATISTIEKEN.

BANK DISCONTOS.

Ned. (Disc Wissels. 2½ 19 Sept. '33	Lissabon 5½ 8 Dec. '33
Bk. { Bel. Binn. Eff. 3 19 Sept. '33	Londen 2 30 Juni '32
{ Vrsch. in R.C. 3 19 Sept. '33	Madrid 6 26 Oct. '32
Athene 7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B. 1½ 1 Feb. '34
Batavia 4½ 16 Aug. '33	Oslo 3½ 22 Mei '33
Belgrado 7 9 Febr. '34	Parijs 3 8 Febr. '34
Berlijn 4 22 Sept. '32	Praag 3½ 25 Jan. '33
Boekarest 6 5 Apr. '33	Pretoria 3½ 15 Mei '33
Brussel 3½ 13 Jan. '32	Rome 3 11 Dec. '33
Budapest 4½ 17 Oct. '32	Stockholm .. 2½ 1 Dec. '33
Calcutta 3½ 16 Febr. '33	Tokio 3.65 2 Juli '33
Dantzig 3 6 Mei '33	Weenen 5 23 Mrt. '33
Helsingfors 4½ 20 Dec. '33	Warschau ... 5 26 Oct. '33
Kopenhagen 2½ 1 Dec. '33	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31

OPEN MARKT.

	1934				1933	1932	1914
	3 Mrt.	26 Febr. 3 Mrt.	19/24 Febr.	12/17 Febr.			
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	1	7/8-1	3/4-15/16	5/8-3/4	1/4-1/4	1 1/8-1/4	3 1/8-3 1/16
Londen Daggeld... Partic. disc.	3/4-1	3/4-1	3/4-1	3/4-1	1/4-1	2-4	1 1/4-3/4
Berlijn Daggeld... Maandgeld Part. disc.	4 3/8-5 5/8	4 1/8-5 3/4	4 1/8-5 3/4	4 1/8-5 3/4	4 1/8-5 3/4	7 1/2-9 1/4	—
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	7 1/4-8	—
New York Daggeld 1) Partic. disc.	1	1	1	1	1-2 1/2	2 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2

1) Koers van 2 Mrt. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
27 Febr. 1934	1.48 7/8	7.57	58.82 1/2	9.78 1/2	34.69	100 1/16
28 „ 1934	1.49	7.54 3/4	58.88	9.78 3/4	34.69	100 1/16
1 Mrt. 1934	1.49	7.55	58.91 1/2	9.78 1/2	34.67	100 1/16
2 „ 1934	1.48 7/8	7.56 3/4	58.92	9.78 1/2	34.65	100 1/16
3 „ 1934	1.48 3/4	7.54 3/4	58.94	9.78 3/4	34.63	100 1/16
5 „ 1934	1.48 3/4	7.54 3/4	58.92 1/2	9.78 1/2	34.63 1/2	100 1/16
Laagste d.w.1)	1.48 3/4	7.53	58.80	9.78	34.60	99 3/4
Hoogste d.w.1)	1.49 1/4	7.58 1/4	59.—	9.79	34.72 1/2	100 1/4
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
27 Febr. 1934	48.02	—	6.17 1/2	1.48	12.75	20.15
28 „ 1934	48.02 1/2	—	6.17 1/2	1.48	12.94	20.16
1 Mrt. 1934	48.02	—	6.18	1.48	12.80	20.16
2 „ 1934	48.02 1/4	—	6.18	1.48	12.77 1/2	20.21
3 „ 1934	48.02	—	6.18	1.48	—	—
5 „ 1934	48.02	—	6.17 1/2	1.48	12.76 1/2	20.25
Laagste d.w.1)	47.97 1/2	—	6.10	1.45	12.65	20.05
Hoogste d.w.1)	48.07 1/2	28.—	6.25	1.53	12.90	20.30
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
27 Febr. 1934	5.06 1/2	6.57 1/2	39.55	67.15
28 „ 1934	5.06 1/2	6.57 1/2	39.62	67.20
1 Mrt. 1934	5.07 1/8	6.57 1/4	39.60	67.20
2 „ 1934	5.07 1/8	6.58 1/4	39.70	67.24
3 „ 1934	5.07 1/8	6.58	39.69	67.23
5 „ 1934	5.06 1/8	6.58 1/2	39.67	67.26
6 Mrt. 1933	—	—	—	—
Muntpariteit ..	4.86	3.90 3/8	23.81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	17 Feb. 1934	24 Feb. 1934	26 Febr. 1934	3 Mrt. '34	3 Mrt. 1934
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/4	97 1/2	97 3/8	97 1/8	97 1/2
Athene	Dr. p. £	530	530	530	530	530
Bangkok ..	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
Budapest ..	Pen. p. £	17 1/2	17 1/2	17 1/2	17 1/2	17 1/2
Buenos Aires	d. p. \$	27 3/32	27 1/16	27 1/8	28 1/8	27 3/8
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 3/32	1/6 1/32	1/6 1/16	1/6 1/8	1/6 3/32
Constantin ..	Piast. p. £	635	630	625	630	625
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/6 1/2	1/6 3/8	1/5 7/8	1/6 1/8	1/6 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1/2 1/4	1/2 1/32	1/2 1/8	1/2 1/4	1/2 1/8
Lissabon ...	Escu. p. £	109 7/8	109 7/8	109 1/2	110 1/4	109 7/8
Mexico	\$ per £	18	18	17 1/2	18 1/2	18
Montevideo ..	d. per £	37 3/4	38	38	38 1/2	38 1/4
Montreal ...	\$ per £	5.12 1/2	5.10 3/8	5.09	5.12	5.09 3/4
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 1/8	4 1/8	4 1/8	4 1/8	4 1/8
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/4 3/4	1/4 9/16	1/4	1/5 1/8	1/4 3/4
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/8	2/4 3/32	2/4	2/4 1/10	2/4 3/32
Valparaiso 1)	\$ per £	—	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	27 1/4	27	26 3/8	27 3/8	27

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1) N. York 2)		Londen	
27 Febr. 1934..	20 3/16	45 3/4	27 Febr. 1934....	136/7
28 „ 1934..	20 1/16	46 3/8	28 „ 1934....	137/1
1 Mrt. 1934..	20 3/16	46 1/4	1 Mrt. 1934....	137/1
2 „ 1934..	20 3/8	46 3/4	2 „ 1934....	136/7
3 „ 1934..	20 1/2	46 3/8	3 „ 1934....	136/10 1/2
5 „ 1934..	20 3/8	46 1/4	5 „ 1934....	136/10
6 Mrt. 1933..	17 1/16	—	6 Mrt. 1933....	119/7
27 Juli 1914..	24 1/16	59	27 Juli 1914....	84/10 3/4

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	23 Febr. 1934	28 Febr. 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 20.241.706,92	f 124.525,60
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Januari 1934 a. de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en dergem. fondsbel., alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting Voorschotten aan Ned.-Indië.....	„ 615.179,28	„ 207.930,20
Id. aan Suriname.....	„ 252.056.327,02	„ 253.218.823,64
Id. aan Curaçao.....	„ 13.573.426,19	„ 13.573.420,41
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Saldo der postrek. v. Rijkscomptabellen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1) Vord. op andere Staatsbedrijven 1) Vord. t. laste der Rijksbegr. kasgeleeningen aan gemeenten (saldo)....	„ 4.809.329,15 „ 104.053.589,17 „ 39.239.286,64 „ 18.364.065,08	„ 4.809.329,15 „ 103.903.602,72 „ 33.573.906,55 „ 18.018.387,37
Verplichtingen.	„ 46.553.932,15	„ 46.534.932,15
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrool verstrekt Schatkistbiljetten in omloop.....	f 416.204.000,—	f 416.204.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	„ 59.050.000,—	„ 59.050.000,—
Zilverbons in omloop.....	„ 1.375.288,—	„ 1.374.871,—
Schuld op ultimo Januari 1934 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede opc. op die bel. en op de verm. bel.	„ 9.947.284,35	„ 9.947.284,35
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1) Id. aan andere Staatsbedrijven 1) Id. aan diverse instellingen 1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.	„ 2.717.675,78 „ 128.509.167,83 „ 86.304.758,67	„ 2.774.283,78 „ 117.161.716,56 „ 86.592.258,67

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	17 Febr. 1934	24 Febr. 1934
Vorderingen:		
Saldo Javasche Bank.....	f 2.889.000,—	—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	„ 72.304.000,—	—
waaronder Muntbiljetten.....	„ —	—
Verplichtingen:		
Voorshot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell. Schatkistpromessen.....	„ 255.936.000,—	f 252.559.000,—
Schatkistbiljetten.....	„ 1.000.000,—	„ 1.000.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	„ 10.040.000,—	„ 10.040.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds. Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank. Voorshot van de Javasche Bank....	„ 1.469.000,— „ 2.610.000,—	„ 1.469.000,— „ 1.777.000,— „ 2.776.000,—

SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere openst. schulden	Discont.	Div. rekening
3 Febr. 1934..	727	1.201	542	588	2.477
27 Jan. 1934..	726	1.121	534	592	2.440
20 „ 1934..	716	1.007	514	592	2.452
13 „ 1934..	706	1.060	516	586	2.493
6 „ 1934..	707	1.203	480	584	2.488
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluftp. der activa.

STATISTISCH OVERZICHT

Table with columns: GRANEN EN ZADEN (TARWE, ROGGE, MAIS, GERST, LIJNZAAD), TUINBOUWARTIKELEN (WITTE KOOL, UIEN, ROODE KOOL), and VLEESCH (RUND-VLEESCH, VARKENS-VLEESCH). Rows show monthly and annual data from 1925 to 1934.

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 4) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 5) 24 Febr. 6) 2 Mrt. 7) 22 Febr. 8) 1 Mrt. 9) 23 Febr.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

Table with columns: MINERALEN (STEENKOLEN, PETROLEUM, BENZINE), TEXTIELGOEDEREN (KATOEN, WOL), and DIVERSEN (KOE-HUIDEN, KALK-SALPETER). Rows show monthly and annual data from 1925 to 1934.

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. 2) 23 Febr. 3) 2 Mrt. 4) 28 Febr. 5) 22 Febr. 6) 1 Mrt. 7) 27 Febr.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 5 Maart 1934.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 23.342.208,70 Bijbnk. " 290.777,42 Ag.sch. " 4.233.771,96	f	27.866.758,08
Papier o. h. Buitenl. in disconto	"	—
Idem eigen portef.	f 1.402.500,—		
Af: Verkocht maar voor de bk.nog niet afgel.	"	1.402.500,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 99.516.521,73 ¹⁾ Bijbnk. " 5.743.310,86 Ag.sch. " 40.567.487,42	f	145.827.320,01
Op Effecten f 143.562.025,46 ¹⁾		
Op Goederen en Spec. 2.265.294,55	"	145.827.320,01 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	"	10.016.766,73
Munt, Goud f 106.713.430,—		
Muntmat., Goud 686.032.672,19		
	f 792.746.102,19		
Munt, Zilver, enz. 25.921.279,31		
Muntmat., Zilver	"	818.667.381,50 ²⁾
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfond's	"	21.368.391,68
Gebouwen en Meub. der Bank	"	5.000.000,—
Diverse rekeningen	"	7.125.819,81
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S.No. 221)	"	18.331.195,17
	f 1.055.606.132,98		

Passiva.			
Kapitaal f 20.000.000,—		
Reservefonds " 3.749.272,82		
Bijzondere reserve " 5.000.000,—		
Pensioenfond's " 8.797.436,44		
Bankbiljetten in omloop " 913.082.245,—		
Bankassigatiën in omloop " 209.506,23		
Rek.-Cour. { Het Rijk		
saldo's: { Anderen	f 100.157.997,14	"	100.157.997,14
Diverse rekeningen	"	4.609.675,35
	f 1.055.606.132,98		

Beschikbaar metaalsaldo f 414.280.701,23
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 1.035.701.750,—
 1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 76.424.425,—
 2) Waarvan in het buitenland „ 11.667.427,45

Voor naamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
5 Mrt. '34	106713	686.033	913.082	100.368	414.281	81
26 Febr. '34	106714	685.484	897.759	110.591	416.640	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
5 Mrt. 1934	27.867	—	145.827	1.403	7.126
26 Febr. 1934	28.421	—	144.858	1.403	12.016
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
3 Mrt. '34 ²⁾	150.490		190.270	28.140	63.126
24 Febr. '34 ²⁾	150.410		189.640	28.530	63.142
3 Febr. 1934	116.377	33.780	189.203	28.502	63.075
27 Jan. 1934	112.376	33.058	189.642	26.491	58.981
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
3 Mrt. '34 ²⁾	360	70.010		11.710	69
24 Febr. '34 ²⁾	540	69.660		11.660	69
3 Febr. 1934	1.010	9.068	49.201	12.978	69
27 Jan. 1934	597	9.097	51.182	14.316	67
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances Securities	
28 Febr. 1934	192.003	367.402	83.577	5.805	12.223
21 „ 1934	191.982	364.655	86.322	8.131	12.781
22 Juli 1914	40.164	29.317		33.633	

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
28 Febr. '34	75.649	32.102	90.279	37.663	84.600	52,8
21 „ '34	73.337	29.329	98.268	35.782	87.328	53,4
22 Juli '14	11.005	14.736	42.185		29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Belee-ningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
23 Febr. '34	73.971	458	15	7.019	1.056	2.932	3.200
16 „ '34	74.435	463	15	6.383	1.056	2.999	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
23 Febr. '34	6.114	2.204	81.024	95	1.773	13.067
16 „ '34	6.114	2.264	81.087	77	1.944	12.758
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee-ningen
28 Febr. 1934	333,5	26,5	6,7	2.766,4	248,2
23 „ 1934	312,4	19,1	7,9	2.643,4	70,7
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
28 Febr. 1934	335,2	578,7	3.494,1	530,2	178,7
23 „ 1934	328,8	600,1	3.228,6	522,3	239,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	94,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 28, 23 Febr. 1934, resp. 51, 61 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data 1934	Goud Munt en metaal	Munt en diversen	Binnen- en buitenlandsche wissels	Op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
								Schatkist	Partic.
1 Mrt. 2.714	68	760	38	347	40	3.473	164	322	
21 Febr. 2.714	68	753	36	347	40	3.419	136	395	

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash“ ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Goud-certifi-caten ¹⁾		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
14 Feb. '34	3.624,3	3.582,1	222,5	68,4	86,1
7 „ '34	3.556,6	3.513,2	220,9	73,3	96,9

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ³⁾	Algem. Dek-kings-perc. 4)
14 Feb. '34	2.432,0	2.952,5	3.026,6	145,1	64,3	—
7 „ '34	2.431,7	2.946,2	2.962,5	145,2	63,9	—

1) Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de § op 31 Jan. '34 van 100 op 59.06 cents werd gedevalueerd.

2) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

3) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opsch. schulden: F. R. Notes en netto deposito. Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
7 Feb. '34	12	8.300	8.782	1.905	16.485	4.372
31 Jan. '34	13	8.349	8.772	1.871	16.460	4.367

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.